Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ṿe-natata el Ḥoshen ha-mishpaṭ et ha-Urim ṿe-et ha-Tumim

saviv le-Shulḥan ʿarukh ... Yeshuʿa Ṿalḳ z.ts.l. baʿal sefer Meʾirat ʿenayim ... Shabetai Kohen z.ts.l. baʿal Śifte Kohen ... ṿe-nilṿeh la-hem ... Daṿid ha-Leṿi z.ts.l. ... Ṭure zahav ... ito meḥubar ... Tsevi ha-niḳra be-fi kol Ḥakham Tsevi ... be-hagahotaṿ ... aśinu zar ... la-shulḥan ... ...

Ḳaro, Yosef
יסוי ,וראק

Homburg vor der Höhe, [5]502 [1741/1742]

תונלבקו תוריכח תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244

Visual Library

אותם לשוק ג ומדת הסירות הוא שיוציא לבית דין וישכירו במקצת דמיהם מקום משום השבת אבידה לבעלים אף על פי שלא עשה כהוגן (ב ויש אומרים ד לכריך להוליעו להוליעו ה תחילה ואם נתנם לאחר שהוליעו פטור (הר"ף ורשב"א) :

הלכות חכירות וקבלנות

שכ מקבל או חוכר מחבירו היאך יתנהגו זה עם זה • ובו הסעיפים :

א א לא אחר השוכר מחבירו שדה לזורעה או כרם לאכול פירותיו ברמים ב או ששכר ממנו בפירות קצובים דין אחר יש להם והשוכר בפירות הוא נקרא חוכר :

ב ג המקבל שדה או פרדס כדי לעבור אותו ד ולהוציא עליו יציאות ויתן לבעל הקרקע שליש התבואות או רביע או מה שיתנו ביניהם הוא נקרא מקבל :

הגה ואין כותבין שטר ביניהם אלא מדעת שניהם שמשכתב השטר אינן יכולין לחזור בו ה והוי ליה כמלוה בשטר ו והמקבל נותן שכר הכתיבה מן השטר (ג טור) :

ג ז לכל דבר שהוא לסייג הארץ בעל הקרקע חייב בו וכל דבר שהוא שמירה יתירה ה החוכר או המקבל חייב בו ח הקרדום שחופרין בו הארץ והכלים שנושאים בהם העפר והדלי והכד וכיוצא בהם שרולים בהם המים על בעל הקרקע וחשיטת המקומות שמקבצים בהם המים על החוכר או על המקבל (וי"ל ט דבחוכר אין על בעל השדה כלום) (טור בשם י"ל ושהכי משמע ר' וכן כ"ל) :

ד ז בין חוכר בין מקבל מקום שנהגו לקצור התבואה יא אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור ואיזה מהם שבא לשנות יב חבירו מעכב עליו ובמקום

ח

ב ג רמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות ואם לא הוליעו ונלאכתו קיים מדוכי דנרתי אלא שהרמב"ם ס"ל דמדת חסירות היא שיוליע לו קודם שיוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

שכ

א ג' הרמב"ם רפ"מ מהלכות שכירות וכתב ה"ה זה מפורש בברייתא בתוספתא דמלי מה בין שוכר לאחוכר בעמו' והתוכ' בפירות ב שם בין ב' וכתב ה"ה פשוט בהתקבל' (פ"ש דב"מ דף ק"ג) לכל שוכר ומקבל שניהם בפירות אם לא הוליעו ונלאכתו קיים מדוכי דנרתי אלא שהרמב"ם ס"ל דמדת חסירות היא שיוליע לו קודם שיוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

שך

א ד' הרמב"ם רפ"מ מהלכות שכירות וכתב ה"ה זה מפורש בברייתא בתוספתא דמלי מה בין שוכר לאחוכר בעמו' והתוכ' בפירות ב שם בין ב' וכתב ה"ה פשוט בהתקבל' (פ"ש דב"מ דף ק"ג) לכל שוכר ומקבל שניהם בפירות ואם לא הוליעו ונלאכתו קיים מדוכי דנרתי אלא שהרמב"ם ס"ל דמדת חסירות היא שיוליע לו קודם שיוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

הלכות חכירות וקבלנות

שכ מקבל או חוכר מחבירו היאך יתנהגו זה עם זה • ובו הסעיפים :

א א לא אחר השוכר מחבירו שדה לזורעה או כרם לאכול פירותיו ברמים ב או ששכר ממנו בפירות קצובים דין אחר יש להם והשוכר בפירות הוא נקרא חוכר :

ב ג המקבל שדה או פרדס כדי לעבור אותו ד ולהוציא עליו יציאות ויתן לבעל הקרקע שליש התבואות או רביע או מה שיתנו ביניהם הוא נקרא מקבל :

הגה ואין כותבין שטר ביניהם אלא מדעת שניהם שמשכתב השטר אינן יכולין לחזור בו ה והוי ליה כמלוה בשטר ו והמקבל נותן שכר הכתיבה מן השטר (ג טור) :

ג ז לכל דבר שהוא לסייג הארץ בעל הקרקע חייב בו וכל דבר שהוא שמירה יתירה ה החוכר או המקבל חייב בו ח הקרדום שחופרין בו הארץ והכלים שנושאים בהם העפר והדלי והכד וכיוצא בהם המים על בעל הקרקע וחשיטת המקומות שמקבצים בהם המים על החוכר או על המקבל (וי"ל ט דבחוכר אין על בעל השדה כלום) (טור בשם י"ל ושהכי משמע ר' וכן כ"ל) :

ד ז בין חוכר בין מקבל מקום שנהגו לקצור התבואה יא אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור ואיזה מהם שבא לשנות יב חבירו מעכב עליו ובמקום

ח

ב ג רמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ב ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ג ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ד ד הרמב"ם שם ד הסמ"ע והכ"מ כתבו דנם הרמב"ם מודה שלאחר שהוליעו פטור (הר"ף) ואמר שהוליע הפירות לשוק כדי שלא יהא לריך להשליכם לשוק דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה נגיע אינה אומם בפירות ויתחייב בדינו שמים ע"כ ה בשרי ושוו לין שם תיבת תמ"ה והוא יותר נכון ופמ"ש הסמ"ע והכ"מ ולא פליגי כלל

ח חוקיאתא דנחרא לאתכיתין אם מ אם כאם הרא"ם מתמעות הנחלא אם י מאנה אם דף ק"ה ע"ל ל אם בנחרא ומתרם אם סמאת אהוא לומר לוחו מכירות אסקת לי מיטי מעלא בעיכל לשור אם בריתא אם וכדמוקי לה אם בנחרא

שכא

א ע' הרמב"ם פרק ח' מהל' מכירות דין ד' מבואר במשנה בפרק ע' דבבא מציע' דף ק"ג ע"ב ב' לוקיאתא דרב פפא אם גבאם הרמב"ן ולזה הסכים הרשב"א ז"ל ד' מתנה וכ"ם המעיין ונקלן הלילן וכו' אם דף ק"ג ע"ב ה' מהא לאמר רב פפא דיבא בהרא יכו' אם וכ"ם המוס' אם ריש דף ק"ד בתירוצא קמא

שכא

א חזר בו מן המקבל שדה מחבירו ב' בית האילן ג' בית השלחין ד' בולא פסק הנהר הגדול ה' אינו מנכה לו מן מחכירו אפשר להביא ממנו ברלי או שנקצץ האילן של בית הנהר מנכה לו מן מחכירו ואם מכת מדינה היא כגון שיבש הנהר מנכה לו מן מחכירו:

הגה ה' אבל בקבלות אינו מנכה לו כלום אלא אוכלין מתה שנמצא בפי תבואה (המגיה פ"מ דמכירות ג' ומי"ל ר"פ המקבל) ואם לא מתרגין אם מכת מדינה היא מנכה לו מן מחכירו ואם אפשר להביא ממנו ברלי על ידי טורח ותחבולות אינו מנכה לו (מה"ר פלקוואה סימן ל"ט) ו (א) ואם מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנכנר לו לנכות ואם פסק מה"רם על מלאר שנזר

וכל מקום שמנכה לו כו' בסמ"ע הקרוב בכאן לסתור דברי הר"ב וכל דברי שם מיכרחים ונפרש מ"ם דהר"מ פלגו ז"ל בהלאר ר"ל שהמפסד על שניהם ובזה יישב דברי מהר"ם פלגו ז"ל בנגלה דברי הגה' אבל פרק האומנים מל"ו ודברי מהר"ם פדו' גופ' בתשו' סימן פ"ו שכתבו להליל שהנעשה כ' נותן לו כל שכרו והכתיבו דברי לקמן סי' שנ"ל סעיף ח' מיהו משעם אחר כ"ל לאין דברי מהר"ם בהלאר סתיר' לדברי מהר"ם פדלו' לשתם לא לאר מכאן ואילך ולא היה אפשר לו לעמוד על ח"כ כשהגיע סוף הזמן הוי כמו לעבר משל"כ בחנות וכה"ג דהחזיק הנכות עדיין אבל אינו יכול דה"ל לחזור ולא חזר אחל ובזה לא אייך בהלאר ולא בנות שנשרף ונשתת ל"ם דהלא מהר"ם פ' גופי' בתשו' סימן פ"ו כתב בהלאר כמהר"ם ולוק עיין בתשו' ר"ן ן' חיים סי' ל"ח ובתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' נ"ח אע"פ

ובמקום יג שנהגו לחרוש אחר הקצירה צריך לחרוש אפילו אין מנהגו לנכש עשבים רעים יד והוא ניכש טו ואם פירש בשעת הנכוש שעושה זה כדי שלא יחרוש ושתק בעל השדה גלי דעתיה דניחא ליה טז ואם נהגו לנכש והוא אינו רוצה אין שומעין לו אפילו אם ירצה לחרוש אחר הקציר כדי לעקור העשבים:

ה' לאם נוהגין שהחוכר שדה מהם יז נוטל חלקו באילנות שבו יש לו חלק בהם יח אפילו אם הוסיף בעל השדה בחלק החוכר יט ואינו יכול לומר הוספתי לך בחלקך כדי שלא תקח חלק באילנו' ואם נהגו שלא לישול חלק באילנות אז הם של בעל השדה אפילו אם הוסיף בחלק של בעל השדה:

שכא המקבל בית השלחין ושדה האילן ויבשו ובו' סעיפים:

א' החוכר או המקבל שדה מחבירו א' והיא בית השלחין ב' או בית האילן ויבש מעין בית השלחין ג' בולא פסק הנהר הגדול ד' אלא אינו מנכה לו מחכירו:

הגה ה' אבל בקבלות אינו מנכה לו כלום אלא אוכלין מתה שנמצא בפי תבואה (המגיה פ"מ דמכירות ג' ומי"ל ר"פ המקבל) ואם לא מתרגין אם מכת מדינה היא מנכה לו מן מחכירו ואם אפשר להביא ממנו ברלי על ידי טורח ותחבולות אינו מנכה לו (מה"ר פלקוואה סימן ל"ט) ו (א) ואם מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנכנר לו לנכות ואם פסק מה"רם על מלאר שנזר

כל אחד לומר נחלק לי בסרסי התנן לו אלא כחלק לי וקל"ל: יב שנהגו לחרוש היינו כדי להפוך שרשי העשבים הרעים שבו אלא ותזרע ויאחזו בשזרע: יג והוא ניכש ואל"ל כיון דניכש מחמו העשבים רעים תו א"ל חריסה קא"ל דיכול בעל השדה לומר שאל לא נכשת כל הטורף לו לאחר הניכש מזר ונדל אם עשבים רעים: יד ואם פירש בשעת הניכש כו' בפירסה כתבתי דקתא"ל בזה דכתב דפירש בשעת הניכש חולוש הוא דאין לריך לפרש כן בשעת קבלת השדה לידו אלא אפי' אם קבלה מתחלה בסתם אם בשעת הניכוש כפי' דברי והוא שתק אחרינן ג"כ דשתיקתו הוה כהודאה ושבתי בזה תמיהת הכ"י שתמה על הטור ע"ש: טו ואם נהגו לנכש כו' העשבים הרעים איפול מהן לאחרן ימחו אח"כ ולא יהנה להו חריסה הבאה אח"כ מתשלה אם לבך ודאה שיכנס כפי המנהג קודם שיהיה בו זרע ויאיכו מולה: טז בועל אלקו באילנות פי' באילנות הגדלין באותה השדה ואין להמקבל בהן שירחא כתו שיש לו בתבואת השדה מ"ה תולה גידולי אילנות בהמנהג אם נהגו כך המקבלי' לישול גם מהם אלא כתו בתבואות השדה אקבלו:

יח אמר' הוסיף בעל השדה כו' פי' אם אחר המקבלי' לוקחים לבפסם שני שניהם התבואה ובעל השדה אלים ובעל השדה זה הוסיף לו שישול המקבל ג' אלקים מתבואות השדה והוא יקח הרביעית: יט ואינו יכול לומר הוספתי לך כו' ואינו דוקא בלשון פירש אלא הוא הולך בדרך השור והמחבר לכתוב זה דפשיטא הוא דכל הנאה המתנה בשע' המכירה' והקבלה קיים ודוקא בשעוף אלפני זה דמיירי אלא התנה בשעת הקבלה כ"מ בשע' הניכוש הולך לכתוב דמתני' הפרש' נגד השתיקה וכמ"ם שם וק"ל:

שכא

א והיה בית השלחין פי' שדה וכו' שאין לו לה כמי גשמי' ולריכה להשקות' נקרא בית השלחין על שם מה שלאחר השלח מים ע"פ מלות וכלי שלח יגדל העורקה להבות מים מן הנהר ואת"ה רגלין לאמר' בה מעין שנושלין מתמו מים להשקותה ומ"ם והיה בית השלחין לשון המחבר והשור הוא כלאחר לותה שלא שתוכר היה בלותו בית השלחין ולא שתוכר לאחר לאחר תכור לו בית השלחין זה כמ"ם בפני אחר' זה: ב' לו בית הלילן פי' שהיה שדה של תבואה שגדלי' בה ג"כ אילנות ופירות הלילנו' ואלו לידו דהמקבל כלי שירחא וכל"ל בפ"ם ס"ר: ג' ולא פסק הנהר הגדול דאלו הסק הוה מכת מדינה והיה מנכה מן המחכירות כמו שמשיק אחר זה בסי' שכ"ו: ד' אלא אפשר להביא ממנו לו אלא כמו אינו ועוד כתבו שם שיטויים אחרים דיש בו כ"מ לדינא לענין מקבל ועל"ר שם כתבתי לשונם ולא כתבתי כאן משום דמסיק מוה"ר ז"ל וכתב דבקבלות אינה מנכה לו אפי' בכמת מדינה דלפי' זה לון שיוך לותם שיטויים אחרים דתו' ע"ש ודו"ק: ה' אבל בקבלות כו' ומתם מו"ר ז"ל כדעת כ"י אף לדעת התוס' והרא"ש והשור וכו"ע אינו מנכה מנכה בקבלה מנב לו וכ"ל לשור אף בהלכה מנב לו בשדה הנ"ב מאכת מדינה הוא יתבאר בסימן שכ"ב דאינו מנכה בקבלה אלא אם הן רב הן מעט נוטל כל ח' ע"ש תנאים אחרי הכח כיצד הנהר הגדול והמקבל יכול לחטוא עלמו קודם שיגדלו התבואה והמירות ואמר לא לדלה מים מנהרות הרחוקים כי אדעתא דהכי לא קבלתי מתחלה וכל' התוספות שהתבתי בדריסה בר"ם זה מאיר"ב בהלכה מנב לו בשדה דשם אחי להנה הוה ואין המקבל מנעתו בשביל זה בשום מלאכה ועל"ר:

ו' ובכל מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנב' לו להנה וכן פסק מהר"ם כו' עד דיש חולקין ום"ל דאמרין דין מזרה קלי כו' עד שהסברת הרתשובה כ"ל עיקר דברי' הלבו שכתבם מו"ר כאן בר"מ בסימן זה שם הבית דברי מהר"ם פדו' ז"ל שהא הדע' הבלקת שכתב כאן והנה עלו ודברו שם ג"כ המה בקיצור לבל מבואלים ואחר מבכאן ע"ש וכשיבו נפלאו דברי מו"ר והשנתו על דברי מהר"ם פדו' בזה כי המעיין בנוף הדברים שכתב בשם מהר"ם פדו' בתשובתו פי' ל"ש ולא יראה עין בעין שהמה ברורים כשמש: והבני לאתיה מקור תשובת מהר"ם פדו' לבמיהו בשם פי' ל"ש כתב שבשל על לאון שהשיר מוקת מבותו לשמעון עלו' שנים ובעד שכר קטוב לשנה ולא"כ לדון העיר לה לדיין אלו אלא יעשה שום משפט לבנות העכו"ם אחר יקבלו הבלאות בריבו' בלמנה מהיהודים כ"ל אחר המה מלוים על משכנו' ולאחר שעמד' הנזירה מוקת כמו"ר' תדשים ולאה שמעון אלא יוכלו לבטל הנזיר' רמה שמעון שלאונן ונכה לו משכירתו לאחרא בתוך הש' תדשים אחר לא היה יכול להשתמש הבלאה בתמנה רק על משכנו' ולאונן לא לה כו' ושביב ז"ל (ע"ש בדף פ"ו סוף ע"ל ותמלאנו) היה דמקלקול הו' בנדון להנה כנדון דיון אחר כל אחלת' הוא על לה"ב' דין מזרה קלי (ולא בדין מיכוי) כמו שנכר בהתה לו בית וכפל בו מים לו קלקול מה ואין מתקלין בין מכת מדינה לו מכה פרעת רק מאחר לבשתנה וכפל בו מים יכול לחזור ולא לימו חוזר הוא אבן בשכירתו אף אבא לחזור אחר ומן לימו יכול לבכות לאחרא אלא לאחרי' מלבל לזר מתחלה מבל' ליה על הקלקול ואחור דינים אלו הם בהלומנים בהשוכר חמור זה הבריוקה לו בשתנה כו' ובכרה לרכיבה לו להוליך עליו כלי ובוכות ואין בתמור כדי לאכור ולא כדי לשכור דחוזר בו ואשלם לי לפי מה שהלך עד עת שהבריקה ואף על גב דבהבריקה הבתם אם שכר לתשוי לאחר לו הרי אלך לפניך (וכתי' לעיל בסימן ס"ו) שאלו הבם שרלוו עוד לבל המלאכה ההיא אחר נשכר לה רק שנרך עורב ומן יותר אבל בנדון דיון שאבשיר הרוות הבלות אחר' הוי ליה כאלו נשכרו לו אתה אם לי קשלא כולה מה לי קשלא פלגא מאחר שא"ל להעביר המוס ומילאת המשתבר הוא לא מלינו מיכוי כ"ל בהבריק כו' (רפא לאחר דוקא היכא דאתה לו הבריקה בשכר לרכיבה והוא בלתלגא הדרך דמובכרו ולקנה לו שוכר בדמיו אחר לאחר כמ"ש בר"ם ס"ו דשם אין שיוך חוזרה כיון שהוא בלתלגא) אבל מיכוי לאינו הבריק לאם נבא לידי מיכוי ולבריר שמלאי אחר יאותו לולי ח' אחם לא כיחא ליה בפוחת ולא היה משכירו לו אשכרו בפוחת זו • ולף שהוא בבריק אבינא עוד לאוה מה"ם בח"מ בסי' רל"ב מבר חפץ לאבירו ובחלא בו מוס שלא ידע הלוקח מחזיר לפי' לאחר כמה ימים שזהו מקח טעות • ולא בשאתם הלוקח בחפץ לאחר מודע בו המוס הדי זה מחלו ולאינו יכול לחזור בו כו' עד זה"ם בנדון דיון דבכל מוס וקילקול בהשכירות דה"ל להשוכר לחזור מיד בתחלת הנזירה ומחלא חזר לתריגן ומחלא • ולף שבמקח לוקח כי היה בו מוס קודם המקח מוס דיכול לחזור בו משום מקח טעות אבל אם גולב אח"כ מפסיד הלוקח הוא לגמרי אבל בשכירות אף כי הוא מחבר

לוותא

לוומת מ"מ גם למשכיר שייכ כי אלו הוא כאשר בוחר הר"ן כו' ול"ל דוקא במכר אם היה כעשה כו המוס אם"כ הוא דאחרי דבמזלו להבוקא נעשה כו המוס מש"כ בסכירות דשייך בו גם המשכיר אין שייך לוחר דהמוס והקבלקול שנעשה אח"כ בהסכירות דנעשה על ידי מזל רע דהסוכר דלמת במזל רע דהמשכיר נעשה מ"ה שניהן יכולין לחזור בו דהייהו הסוכר מליתן הסכירות בשלומות : והמשכיר יכול לחזור בו מליתן לו כפחות מהסך שסכרוהו • עיין סס שזהו תחלת דברי תשובתו וקנלתיו בשינוי בשן קנת לתוספות כי לחזור ולא שהאריך סס להבאי להרר"ק ולהרר"ן שהשינו על תשובתו חזר שכת וכתב סס (דף נ' ע"ל) בקיצור כדברים הנ"ל ולהעיין סס ולא לחף שהרר"ק ולהרר"ן הסינו עליו לא הסינו עליו בסכריתו ולא חייתו הנ"ל לא הסנת' היתה מעצומו' לחרוס ע"ם • ומעת לעתיק לפנינו בקיצור הנת מוה"ס שהסינ על תשובת מוהר"ם פדו הנ"ל כל מ"מ שלו לחל שהכיח דבריו ולא חייתו מהניח להסוכר לת הסמור כו' וכתב עליו זה לשונו ותמהני עליו מאי מייתי לאיה מדין סכירות סמור ומת לאינו מכת מדינה לדבר שהוא מכת מדינה דאפשר דלשעולם בדין ניכוי קאי ולא בדין חזרה וכן משמע בתשובת מהר"ם והכיאו המרדכי פ' האומנין בדין מלמד שא"א לו לעמוד מפני נוירת המוסל ופסק סס דהוה מכת מדינה וכל ההפסד על הנע"ה דמשמע סס דאף על מה שלהבא שייך מכת מדינה ולא יוכל נע"ה לחזור בו וע"ם • ול"ל לקרקע דאינה מנה דמנכה לו מן חכירו במכת מדינ' ולא אחרי' וכל ההפסד הוא על הסוכר (ר"ל ולמה כתב המרדכי דהוה ההפסד על הנ"ה שהוא הסוכר להתלמד) די"ל דדוקא בקרקע שעדיין עומדת בחזקת המשכיר בזו אחרינן דגם הוא יפסיד מש"כ כשאר משכיר ולכך הוה כל ההפסד על הסוכר וכן נראה בתשובת מיימוני פי' כ"ז בדין בית שנפרף עכ"ל ד"מ • ולא עתתי על מוף דעתו דמור"ם בהשנתו הנ"ל מרקשה ועל סופה דמ"ם ותמהני מה מביא ראיה מתמור דאינו מכת מדינה כו' הלא מהר"ם פדו' הקדים בדיו דבריו דנקבלקול ומוס הנעשה בהבר להבא אין לחלק בין מכת מדינה לא ולנסבת מוה"ם ק' מה ראה לוחר דבתמור כיון דאינו מכת מדינה ואינה בדין ניכוי דמ"ה הוא בדין חזרה ולא נחמר אדרבה כיון בסכירות שאינו מכת מדינה אין מנכין לו כלל רק לריך לשלם להמשכיר הכל משום דאמרינן דרוש מזלו הוא דגרם כן כאחר נמי הסוכר תמור לא יהיה בשוכר בדין חזרה רק לריך לשלם להמשכיר כל שכירתו דבתולו הרע מת התמור ולא היה יכול להאינו לתקוס שנשברו וכעין מה שכתוב בתשובת מיימוני פי' כ"ז בא' שכר בית ונפרף דאמר לוחר דבריך לשלם כל שכירתו בלא ניכוי כיון דברשותו נפרף אמרינן מזלו גרם דומיא לשוכר בית ונפל דאמרינן אי אי"ל בית זה לוזלא ליה ומשמע סס אפילו דעדיין לא נתן הסכירות לריך לשלם לו כו' אבל היכא דנפרף נ"כ בתי אחר הערי מכת מדינה היא ולא דינו כשוכר תמור והוליכו ומת בתוכו דאם לשלם לו לפי ערך ה"מ משלם לו כפי ערך אחר כו עד שנפרף עכ"ל (והיא התשובה שהביא מור"ם בד"מ הנ"ל בסוף דבריו לראיה) אלמא דבאינו מכת מדינה כתב דהמשכיר לוחר דלריך לשלם כל מה שקבל עמו בסכירתו ובקבלו לא כשרף לו הוה ולולי מעשה דכיון דהנ"ה נתן לו ביתו לידו לדעתא שיתן לו ממנו סכירות כך וכך והשוכר קיבלו עליו לריך לקיים תנאו ואין שייך לוחר שיחזור בו השוכר מלאחר שכבר נכנס בבל הבית לו בשרף ואינו אלא אם כן מחזיר לנה"ם לת הכ"ה לת שלו כמו שהפסו לידו ואי"כ מן הסכרא היה לנו לוחרכן ג"כ בהשוכר לת הסמור ומת בתוך הסס לינה מכת מדינה ונתלה אותו במזל רע דהשוכר דמת כשהיה תקת ודו ונשלם לו כל סכירתו אלא שנם בתשובת מיימוני הנ"ל כתב דיש סברו' לחלק בין בית ותמור ובפיכה ע"ם שנתם דברין מוה"ם דבאינו מכת מדינה המשכיר לוחר דשלם לו כו' אבל בבית בשרף ג"כ כתי אחר הערי מכת מדינה היא ולא דינו כשוכר תמור והוליכו ומת בתוכו ומשום הכי לא נפל ערך ה"מ משלם לו כפי ערך אחר כו עד שנפרף עכ"ל (והיא התשובה שהביא מור"ם בד"מ הנ"ל בסוף דבריו לראיה) אלמא דבאינו מכת מדינה כתב דמשלם לוחר דלריך לשלם כל מה שקבל עמו בסכירתו ובקבלו לא כשרף לו הוה ולולי מעשה דכיון דהנ"ה נתן לו ביתו לידו לדעתא שיתן לו ממנו סכירות כך וכך והשוכר קיבלו עליו לריך לקיים תנאו ואין שייך לוחר שיחזור בו השוכר מלאחר שכבר נכנס בבל הבית לו בשרף ואינו אלא אם כן מחזיר לנה"ם לת הכ"ה לת שלו כמו שהפסו לידו ומת בתוך הסס לינה מכת מדינה היא ולא דינו כשוכר תמור ומת בתוך הסס לינה מכת מדינה דאם לשלם לו כפי

בתוכה אלא שיהיה בית השלחין שם בתוך מעין והיה בתוכו לו זה ולאחיהו לפניו ע"ש ודו"ק : ט אבל אם בשאר מעשה עשרה כו' דאמר ליה עדיין שם בית השלחן עליה ועוד שעתה שעומדין מלוחין ונגל בהן פירות יותר מהם שהיה עליו ברשותה כשהיו עומדין תבואין ועפ"ר : י או אלא יבא הכהר לנחרי פי' אלא שיהיה לו שיראל יותר בגון שמתחלה היה דולה בלא שהיה ועכשיו שנתיבש בעומק כתו אמה ושתים צריך לשפות בכפו ולגלות : יא שאחר מחכיר לאחר כיון לאין על המשכיר להקפיד ולאי מ"ם בית השלחן

(ב) אע"פ שאינו עומד בתוכה כו' ע"ל סי' קכ"ד ס"ם כ"ו בהגה"ה מ"ם שם בשם הכ"י והו' תלוי בפלוגתא זו וק"ל : שכו אין

הגה ויש אומרים דווקא שנקנה לו אלא בשאר מעשה עשרה לבית בית השלחן אני מוכר לך בתוכה ואמר ליה המעין אינו כולו . ט אבל אם בשאר מעשה עשרה לבית בית השלחן : י או אלא יבא המעין לנחרי ז' אינו מוכה לו (ת' טור) לפיכך אם לא היה עומד בתוכה ואמר ליה בית השלחן אני משכיר לך או בית האילן ויבש המעין או שנקצץ האילן אינו מנכה לו מחכירו :

הגה ויש אומרים דווקא יא שאחר מחכיר לאחר אבל אם אחר מוכר לאחר מחכיר בית השלחן אני מוכר ממך מנכה לו והמגיד פרק ה' דשכירות (ב) אלא על פי שאינו עומד בתוכה ע"ש ונימוקי יוסף פרק המקבל) : ע"ש (טור בשם הר"מה

שכב המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה . ובו ב' סעיפים :

א א ל החוכר או השוכר שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה אם אירע דבר זה ב ב לרוב השדות של אותה העיר מנכה לו מחכירו ג הכל לפי ההפסד שאירעו ד ואם לא פשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו ג אע"פ שנשתרפו כל השדות של בעל הקרקע נשתרפו כל השדות של השוכר או החוכר ד אף על פי שפשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו שאין זה ההפסד תלוי אלא בשוכר :

ב ה התנה עליו בעל הקרקע שיזרענה חטים ה וזרעה שעורים ו יאו שלא זרעה כלל ז או שזרע' ולא צמחה אף על פי שבא חגב או שרפון והוכה רוב המריב אינו מנכה לו מחכירו ז וער מתי חייב להטפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמחה כל זמן שראוי לזריעה באותו מקום :

הגה ח ודווקא בקבלנות אבל בחכירות יכול לקנות לו פירו' מן השוק ונותן לו חכירותו (כ"ו פרק המקבל) :

שכג המקבל שדה מחבירו ולקת' בעומריה . ובו ס"א :

א א ל החוכר שדה מחבירו בעשרה כורים חטים ולקתה נותן לו מתוכה היו חטין יפות לא יאמר לו הריני לוקח מן השוק אלא נותן לו מתוכה :

הגה בחה דכרים לחוכים אלא שיכה לבל שוכה כגון שהתנה לזרעה חטין והוא יתן לו שעורים בחכירותו וזרעה שעורים ולקתה לוכו נותן לו מתוכה אלא קונה לו שעורין מן השוק (טור) ב חכר ממנו כרם בעשרה סלי' ענבים א "והקריבו (פירוש הפיגו שעשה ובתחתלו וגיר' רש"י דכדוש ופירוש אחליעו) אחר שנבצרו וכן עמרים שלקו ב אחר שנקצרו נותן לו מתוכן ג אבל אם חברו ב' כרים יין והחמיץ ג חייב ליתן לו יין טוב :

שכד המקבל שדה לזורעה מין דרוע ובא לשנותה . ובו ס"ע"א :

א א ל החוכר שדה מחבירו לזורעה שעורים לא יזרענה חטים מפני שהחטים מכחישות את הקרקע יותר מהשעורים חכרה לזורעה חטים יזרענה שעורים ב קטנית לא יזרענה הבואה תבואה יזרענה קטנית : (א ויש אומרים בהפך תבואה לא

בחקלת אפי' בעת הזעם ועי"ל שנתדפו כי נשתרנו מעט מהרבה . אבל בנתדפו כל שדותיו אל הבוכר וגם זו הדלה שבכר אזי תליכן בחזו אלו הרע אל הבוכר אף על פי שנתדפו' ג"כ רוב הדרו' אל בני העיר ולריך ליתן לו הבכירות ולא מלי הבוכר לאחיר בחב' מדינה בלקח גם אלה זו שבכלתי דאלו בחזו היה בחר לי אמר לי מעט מהרבה אף אם לא יתן לו הבכירות לא יבאר לבפסו חכירות אבה זו כ"ום ואלו כדבריו הוא שהב"ר רוב' לאחיר לו מעט היה מבחי' לו ג"כ מקל' חבלותיו אל עלמו אם היה לו מה להחזיק בידו : ה וזרעה שעורי' כו' דיכול המבכי' לו' אילו לא אמת הוו מקוים כי ותגזור אומר ויקם לך ואלו לא בקשתי מתחילת הבבה מהבי' אינלמי בשעורי' כ"ל אל אמר בקשתי : ו או אלא זרעה בבל כו' דאלו המבכיר לאחיר אילו זרעת היה מקוים כי לא יבאו בעת רעה ובייחי לעבון ובבנו : ז ובל מתי חייב לישבל ולזרוע פעם אחרת אם לא כתבתי דעת הרמב"ם והטור והמחבר הוא דווקא בזרעה ולא בחקה הוא לאין מבכה לו מחכירתו על איחזיר וזרע כל זמן שרלוי לזרוע אפילו הרבע לו חחשב פעמים חבוש דיכול המחכיר לומר מה אלא בחקה כל' פעמים שעברו מבוש דעדיין לא הגיע עת וזמן הזרע' דבנה זו . אבל בזרעה ולבלה תגב מבכה לו אפילו בפעם ראשון אם הוא מבת מדינה ר"ל לחזור ולזרוע אם אינו רוצה החוב' ודאלא דבר"ם דגם בלבלה תגב לריכין לזרוע בעת לר' ולרבנ"ג אלישי' ופלוגתייהו הנאמרים הכל' תלוי אי הלבה בהבריאתא לא לא ע"ש : ח ודווקא בקבלנות כו' אמ"ם המחבר על מתי חייב לבעל ולזרוע כו' אלי אי בחבע אף אם ירבה לקנות לו מן השוק יכול בעל הדלה לבהריחו לחרוש ולזרוע אלה אלו ולקחר דהיינו דווקא בקבלנות ומשעש דיכול בעל הדלה לאחר תבואה אל אלה אלו ניחא לו יותר מאל"כ בחוכר דמתחלת החכירות לא היה דעתו דווקא אתבואה דאלה זו דהרי אם לא ינמ' אלה זו בכל היה לריך לקנות מן השוק כלי חכירתו וכ"ם בחכירות דאתן לו מעות ולא תבואה אאלה אלו בכל ויק"ל :

שכב א והקריבו פי' אחליעו : ב אחר אבקלרו ל' הטור בעורם בחלה פי' אבקיחם אם לאיבא לחבית' אם יותר מהבאיעור רש"י : ג חייב ליתן לו יין טוב דבוה לחבריו הריעא בבר עבדא אליחות' לבוליא אבבי שונים הרקוויים ליין טוב אלא אבחולו החמיץ היין דהיין דרבו לבחתנות ע"פ מזלו דחבריה וכדאמרן בבלמא חמרא לבחתא דחבר' אזור וע"ל פי' ל"ל ועפ"ר מ"ם דבלקה דהיינו דווקא בחתנה אמו ליתן יין בתם אבל אם פי' דבריו ליתן לו מיין הבעבה מבבש זו מה לעבות עול כיון אלא מבע בלו' :

שכד א ויש אומרים בהפך תבואה כו' על"ר אבתבתי לישב וכו פלוגי בבבבא הירוא לעובדי אלמה לוחה מבחבת יותר ועת"ם בסמוך

ז וכיאלר אם כגון אחיה עיוק כ' ובבאיו עמוק אלא יכול לבת' לו שבח בו והוא מבפוק ח וכ"כ ה"ם אם בשם הירושלמי ט בשם הרחב"ן והרשב"ל בחוקיתתא דשמואל אם חלא אמר דבוכא לעולא לא אבא אמר מבבור לבוכר ולא"ם אמר חוכר לבחבור בחעיבן מינה דמודה דבוכא לבח לאמר שמואל

שכב

א ל' הרחב"ם כ"ח מהלבות מבוכות דין ל' ובתב ה"ם מבבה פ"ע דב"מ דף ק"ה ע"ב ומ"ם אם הו המקבל בתב המחבר בחקומו לו הבוכר בחבו לו בבבבה אחרת אם לא בתב הרב המגיד מבבה פ"ע דב"ת דף ק"ו ע"ב ופירוש אע"פ אבקבלה מחבו בחבירות בדבר ידוע אם הבדה אע"פ בן לא בחתלא חבירות דבקבו חלאון הבירות בחתן לו הדבר הבלוב ב אם ומבואר בגמ' אם ע"ב מורה רב אחי וכולי ג בבבק בבב אחי אם הוא בחתן ד בין דהעבנים לא לבו אלא אבבעבה יין בחבירותיו ובחתו לבה אמרינן דחולו גרם רש"י שכד א לאון הרמב"ם פ"ח מהלבות בבירות דין ט' מבבה אם (פ"ע דב"מ דף ק"ו ע"ב) ופבק דלא בבר"מ ב בתב הרב המגיד בגירבת דבינו בני' הלבות ויהיו בך קבעות לא יזרענה תבואה וכולי

בסמוך: ב ובכבל וכיוצא בו לא יזרענה קטנית כו' תימא הלא לפי נירסתם וסברת י"ל תבואה מכסות את הארץ יותר ומ"כ
למה לא יזרענה לקטנית לטובת המחכיר (וסברת רבינו ר"ל לומר שבא"י הטבע של הארץ היא שהיפך מבכבל אתבואה מכסים יותר) וי"ל
דה"ק בבבל אף שהיא יותר מא"י מ"מ הארץ מיהא מכסים את הארץ מ"מ לא יזרענה ממה שהתנה נירסו ג כעירכת
עמו המחכיר די"ל להמחכיר כריך לתבואה ובוחל ליה בזריעת' אף אם יכסים את הארץ יותר מקטנית משום לקטנית אינו כריך ד אם מהא
וקפיד בכתיבתו בם אלא לבורך (ולעפ"י שהבורר המשנה כריך לקטנית לא יזרענה קטנית תבואה) (ג טור) למשכר בגמ"ר
ב ובבבל וכיוצא בה ד לא יזרענה קטנית מפני שהקטנית שם מבחשת את הארץ: הגה ה"ר יונה בהפך דבבבל יכול לזרוע מה שירצה (טור) יש אומרים דבבבל יכול לזרוע מה שירצה כמו בקבלנות יכול לזנות ג אפילו לדבר המכסים (טור ו"ר"י) ויש מולקין ומכרעין להו דאפילו לדבר אחרון מכסים ד אינו יכול לזנות בקבלנות (המגיד פרק ח' דשכירות ז'): שכו א אין לו עליו אלא קו ע"ח הא לא תרעומות: עיין בסמ"ע ס"ק ב' עד אבל יותר כ"ל דהמקבל יש לו תרעומות על הבורן מה שטרח עד שהגיעו יבולה לאכין וכולא תבואה לא יזרענה קטנית וכולי ה כפי נירסת רש"י אם בנת' ר' אחרי זה נהגה בשומרו על זה ר' בשם הרמב"ן אחרי זה אומר אחר דומה בעמודים כמו דומה לבתים ובכן עיקר שכה

שכה המקבל שדה מחבירו אם רשאי לזורעה פשתן: ובו ס"א:

א ל המקבל שדה מחבירו בקורת שקמה וכיוצא בה א לשנים מועטות לא יזרענה פשתן ואין לו ב אבל מהשבים לו מקום האילנות כאילו היה בהם אותה זרע שזרע בכל השדה והוא שצמחו האילנות במקום הראוי לזריעה: הגה ויש אומרים דאם הוא אומר דנם הוא היה בוטע אילנות מריך ליתן לו מן האילנות ג כאילו בטעון אבל אם אומר שיותר היה אפשר לזרוע תלשע אילנות אם האילנות ראוין לישע במקום אחר מריך ליתן לו בשבילם דמי נטיעות העומדים לישע גם אינו אילנות לישע אינו נותן לו אלא דמי עצים (ל טור): האבל אם יצאו במקום שאינו ראוי לזריעה אין מחשבים לו כלום ו ואם קבלה ממנו לשבע שנים ד זורעה שנה ראשונה פשתן ויש לו בקורת שקמה וכיוצא בה: שכה

שכו המקבל שדה לזורעה שומשמין וזרעה חטין: ובו סעיף אחד:

א ל המקבל שדה מחבירו לזורעה שומשמין וזרעה חטים ועשתה חטים ששוין כמו שהיתה ראויה לעשות מהשומשמין ב (א) אין לו עליו אלא תרעומת ג עשתה פחות ממה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ג משלם לו המקבל כפי מה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ד ועשתה חטים יותר ממה שהיא ראוי לעשות מהשומשמין חולקין לפי החנאי שבינה אע"פ שמשתכר בעל הקרקע: שכז דין מקבל שבא להסתלק ועדיין לא נגמרו הזרעים: ובו ב"ס:

א ל מקבל שהגיע זמנו להסתלק מהשדה והיו שם זרעים שעדיין לא הגיעו להמכר או ב שנגמרו ולא הגיע יום השוק למוכרן א שמין אותן ונוטל מבעל הקרקע: כשם

ד איכו יכול לזנות בקבלנות הטעם כיון דקבלן איכו נותן לו אלא ממה שגדל בשדה ויש לומר דוקא מין זה שהתנה עמו משום שהוא מריך לו:

כה א

לשנים מועטות פי' פחות מו' שנים דפשתן מכסים הארעא טובא ובפחות מו' שנים אין הקרקע חוזרת לבהה בכרלא זוכה: ב בקורת שקמה הוא אילן סרק וכורתין קורותיו לעצים ובפחות מו' שנים איכו חוזר להיות כמו שהיה כשבא ליכו וכשור מסיק וכתב ז"ל ואפי' בשבא אבשביתו העכפי' בעודן בראשותו אין לו עכ"ל ר"ל שאין לומרי' אשומו מה שבתעבו העכפי' והקורות בעוד שהיה השדה כיבו ואין לו דמי הבנת בשיפולן: ג ולא בשבא בשיפולן כו' ר"ל כו' ר"ל דאין הטור קיבל השדה לזרעה ומכמו בו אילנות מלליהן אם עלו במקום שאין ראוין לזריעה אם אין לו בהם כלום ואם עלו בהקום הראוי לזריעה אם אמר אפשר מה שעלה בה אילנות ואם לא היו עולין מלליהן הוא היה בוטעין (ולעפ"י שמקבלן אחרי בפי' זה וקבלן אסור לזנות ר"ל דאחרי בשהאילנות אינן מכסיעין ויותר מהזרע אסור לו לזרוע ר"ל בכבל אסורה לזנות בדבר המכסים יותר לדעת ר"ל הכ"ל) אמרן לו באילנות כאלו בטעון ונותן לו בשיפולן אין הדבר אבל אם אמר אפשר מה שבא לזרוע בהקום האילנות דוקא אם היה בענין שבשיעורו היו ראוין לבטוע במקום אחר מריך ליתן לו בשבילם דמי פטיעות העומדו' לישע (שהוא פחות מדמי אילן הבטוע העומד והא דלא אני בכתיב לו דמי הזריעה כיון דאפשר יותר בזריעה משום דמשל"ל בכרכום אחוב הוא נטעי במקום האילן זה) ואם איכו ראוין לישע איכו נותן לו אלא דמי עצים עכ"ל הטור ובזה הבכרי המחבר ובכרי הי"ל שכתב מוס' מבוארי: ד זורעה שנה ראשונה כו' פי' שנה ראשונה אורך לתוכה ובטור מבואר יותר ז"ל כיון אם ירד לתוכה בסוף ז משנקבלה כיון אם ירד לתוכה בשנה אחרי' אור בעיות קובלה בשיעלו לה ז' שנים אחרי ויגדלו בשיעלו אמנו עד שיהיו כמו שהיתה בשירד לתוכה עכ"ל:

שכו א

לזורעה שומשמין כו' לשון הטור והשומשמין מכסיעין את הקרקע יותר מחטין ונם דמיהן יקרים יותר מזרע חטין: ב אין לו עליו אלא תרעומת ר"ל דר"ל להנותן יש תרעומות על המקבל שבשבה אמה שהתנה עמו לזורע' שומשמין משום דלשומשמין היה מריך ואף שבדמי החטין היה יכול לקנות שומשמין מן הסוק מ"מ כיון כשלו ואין בזה אלא תרעומות ולא הוקן מתון אבל יותר כ"ל דר"ל להמקבל יש לו תרעומות על הנותן על מה שטרח עד שהגיעו לחיות שוים כשומשמין ומריך ליתן לו הקיבה ואיכו מוכה לו מה שהרויח הנותן אלא בכפיים אחרא וכל זה כתב הטור אלא אלא כתב דיש עליו תרעומות והבין הרמב"ם הוא אלא אם הנותן אמר שכתב דיש לו עליו תרעומות: ג משלם לו המקבל כפי כו' קח"ל בזה ראוין המקבל יכול לומר לעומה כמו בתי אלא לבחוב אחרא אלא מריך לשלם לו מעשה דאחרי אינו לבחוב אחרא ולא לבחוב מהיה: ד עשתה חטים יותר ממה שהיתה הרוח פו' לשון הטור' ראוין המקבל יכול לומר לו זרעתיה שומשמין היה בכחם הקרקע יותר ונם לא היתה מכלכת בזריעת החטין כל כך אם לא שהיתה בה הרבה לפיכך אכבה לך מהלך מה שהרוחת אלא בכחם הקרקע ונם אקח היתרון אשר יותר על השומשמין שבא מכח טרחותי דשיבו לו הנותן וכי טרחתך לבד גרמה ולא שוכת הזרע מ"ה חולקין:

שכז א

אמרן אותן וכולל מבעל הקרקע פי' אמרן כמה הן שוין עתה ובעל הקרקע נותן לו דמיהן כפי אלקו אים לו בהן ה לענין דיבא ואם ממנ קאמר

אלא יש מהן דאיכא לא אלא אלא הוצרך לאשמעינו הדין הוא אלא בקבלנות ע"כ והרב המחבר לא בקש אלא לחד מינייהו ובעתי' לשון המשנה ° פירוש בחות מבעה אנים שהתשאן מבחוב הקרקע ובעבור כיכר עד אשה אנים וכן הדין אם בקבלנין לאיתה לאיכה חוזר' ובעבת קורות עד שבעה אנים ב לשון הרמב"ם אם דין י' וכתב הרב המגיד מתעבה דרב פפא ורב כיכי (אם כלומר בבא זו ג ובאיתר אם ואמרים לו אוויים כשובא מתבו ד וכן כתבו התוס' אם ה מבואר אם במעשה הבחר ד אם כתשבה שכו א לשון הרמב"ם בפ"ח מהלכות שכירות דין י"ד מעובדא דשומשמין וכדאית"ל דרב אסי לרב בבא בפ"ד דב"מ דף קד ע"ח ב כתב ה"ם פי' אמרן לו חלקו מן החטין ואיכו יכול לומר לו אלא הבחתי אדך כמו שהיתה מבחבת בזריעת השומשמין ועל כן אבה לו אלא אלא איכו מבבה לו בכל ומבואר הוא בגמרא והעלה הרשב"ם ז"ל דבין בחכירות בין בקבלנות הדין כן ג כתב הרב המגיד זה פשוט הוא שהרי זה אלא היותר כיון אשונה ד מעשה אם ובדאי"ל רב לחתא מדפתי לרבינא שכז א לשון הרמב"ם פרק ח' מהלכות שכירות דין ו' וכתב הרב המגיד תוספתא המשה ויובא והיה בה תבואה לקבור וכולו אמרן לו אם היה אבור נותנים לו שכירותו ובן למקבל קבלותו וכתב הרמב"ן ז"ל אף עלפי שמרוסין לקרקע ומרן לו לפי מה אשות וזה דעת רבינו שכתב ועדיין לא הגיעו להמכר ב ברייתא בפרק ע' דבבא מציעא

ב ויש הס"ל אחד מהן כו' דלפעמים נותן המקבל כל הנייר לאותו כרם והזדה ופעמים הנותן וכת"ס בפי' ס"ך ע"ס וע"ל כו' רש"ו סעיף ו' שכתב הטו' והמחב' נ"כ ושלו הקנוס לענין אם מחברו בכלל הזדה בפתם :

שכח א ותעמיד כרי לפניך ר"ל הרי שהתחייב בפסו לקרוס ולזרוע בנסיל כרי ושיעבו מכמו' כשמותר ב"סלין נוס' על הסולמה בשומן שהב' סלין ישאלו לפניו מקרי כרי ותחייב לעברות ענוהו אף שתלוחן ב"סלין נרייך ליתן להמקבל אלקי גם זה קבל עליו שהרי כתב לו ותשול אלקך ממנו כו' : ב ואפי' לא כתב כו' כיולא בזה כתב הטו' והמחב' לעיל ר"ס ס"ב והטעם דכיון דדנילין לכתוב כן כל המקבל פתם על דעת הנהוג מקבל וס"ל כתבאי ב"ד לנייך לקיימו עכ"פ : ג ונותן לו אלקי כו' בעיר מסיים בזה וכתב ז"ל שכן כתב לו אם לוכיר ולא לעביר אלא לך מחיבב עכ"ל ור"ל נ"כ כיון דרגילין לכתוב כן ל"ל כאלו כתוב וכבי"ל וכן מוכח מל' הטו' והמחב' מתה שמיימו וכתבו אלא כת"לם לוכיר אלא לך אלא זוי דהוא אמיכתא ולא קבה (וכמו דלא כתב לו דמי) ואיכו מאלם לו אלא כפי מה שראוי לעבות עכ"ל ולא כתב דיהא פטור לגמרי כיון דהבריו הן אמיכתא והרי הן כאלו אינם לא ולא ים"ל דאף אם הס כלו לא הבר כלל מ"מ נרייך לאלם בזה הס"ל כלו כתב לו' אם לוכיר אלא במיבבא וק"ל :

שכט א תן לי מה שאכל אכיך פי' אם כבר קיבל עליו אכיו כדי כל קבלתו והנותן אינו רוצה להיות הזדה ביד בניו לגומרה ומבקש מבניו שיחזרו לו המותר שאכל אכיהן על עבודתו הדין עם הבן בזה לומ' הנית שלה בידי ולגמר' עבודתה מאחר שבבר קיבל אכיו אלא מ"ל כ כבא תבוכא דמייתי דלא קיבל עדיין אכיהן כלום על אלקו והבן אומר להנותן הנית הזדה בידי ולגמר עבודת' ותתן לי כל אלא אבי דבוה להנותן עדיין מוחזק הדין עמו ויכול לומר אין לי עסק עמך וכפי מה שעשה אכיך אלא נס ר"ל כ"כ הרא"ש ותלמידי רשב"א בפי' המתרלות הללו ומזה תלמד שא"ם השור והמחבר אלא אמין מה שעשה כו' לא קחי אלא אבא אבא תבוכא ונס ר"ל בבא תבוכא אלא יאמר לו הבן תן לי מה שעשה אבי אלא דוקא הוא דהרי בזה הדין עמו וכדמסיק בשמין מה שעשה כו' אלא מ"ל תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעשות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו וק"ל :

של א עשרה בורלות בלשה בן הוא גירסת הרמב"ם בפ"ח דשכירות ול"ל וכתב שם הא"מ דבן היה גירסת רבו אבן מלא"ם בגמרא פרק המוכר פירות ובכתב בפירושו ז"ל פי' מקבל עליו עשר שורות מבוריות בלשה אלא ב"ל עשר בשיעו' מבוריו' עכ"ל הא"מ והמחבר כתב כל' הגמרא והרמב"ם ע"ב גירסתם אבל בעל מקבל עליו עשרה אלקות בורין לשה וכן הוא גירסת רשב"ם בגמרא בפ' המוכר פירות וכתב ז"ל פוגל שמקבל עליו לישע כל שדה מבוריו פסיעות מיסולין לישע כגון מחשע עשר' לבי' בשה מקבל בעל הזדה י' בורות לשה אם יש עשרה אלקות אלין עושין פירות לא יבארך מקבל לישע אחרי' תתיהן דאורחייהו לאלקנו' לחיות בהן בורות ותחיל יתר מהאלן כגון ר"ח לשה' מגלגלין עליו את הכל ויש לו ר"ח תתיהן הנשתה ליכ' בשה אבל עכ"ל אבל הרמב"ם וכבו והמחבר שנורסין ר' בורות לבית בשה כ"ל לבתב כן לשה הטעים יותר מי' לבי' בשה אלא ר"ל ר' אלא אלקות אלין יקבל עליו בהיות' כולם בורות ולא ישאר בידו אלא בורות ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא אלא לעבר אורות מבורות לבשה ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא זרע בהן כלום אלא הנית' בורות בריך הכ"ה לקבלן עליו ובפי' הסמו' ישוב דר"ל עבר בשיעו' מבוריו' ובתב בשיעות ור"ל דוולקי אלאנו' גדולות אלין מדרך בני אדם לישע הרבה בתוך בית בשה אינו בריך לקבל עליו ר' לבי' בשה אבל בשיעות דהיינו בעודם קטנים וכברוקה אתל אלין בהן מי' ברכה מהיום הבאתל ושותל אחרים וקאשר לתף אם בלקל שדיהו באמצע עשרה בשיעות קטנות בורות מ"מ בריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מור"ם שכתב לדברי המחבר"ל ר"ח לשה כו' מאמע דבעבם הפי' בל בורות ח"ו והקיבול שמקבל עליו הכ"ה אין מילוק בין המחב' ל"ח אלא בשיעור הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה ל"כ' עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון ר' אלנות אלא אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון אלנות אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה ולבתב הרמב"ם ובבו אחרי אלי אם אשעין לבית בשה הרבה אילנות ולא ע"ר אפי' הבא"ל ודל"ר : ב מגלגלין עליו את הכל דבר אלין רגיל לחיות אחריכן המחאת הבשע בהן בעבם כן ומדבשע מגלגלין עליו את הכל ואחריכן לבולן בעבין בורות בפסיעתו ולזמה לזה חיים' בגמר' וכתבו השור והמחבר לעיל בפי' רב"ש בשיעורי' אבתנו לתוכר כגון רובע קטנות בשה אלא אלי בלשה נים בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר בלשה בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר לחבירו בית כור ול"ל כין מבאר בין יתר כו' אלא דשם לא שייך ה"ש ע"ס בפ"ח : ג ונשע ונסבים ונשע והפסיד פי' בעבן בפעם ס' ז"ל ונקלקלן הבית ונקלקלן הפסיד ובלירוף הבבן והפסד בשאר אבם יתר על ההפסד בשאר אבם יתר מעיורי אחרי בורות יותר מעיורי הכ"ל לו מהפסיד בעבן לאחר : ד ומנכין לו מה שהפסיד בשור כתב ומסתלק והמחבר הבתיק ל"ל הרמב"ם פי"ו דשכירות דין' דנם הוא לא כתבו ומ"מ נראה דל"ל לקדמי אחרי גמרא ערוכ' הוא בפ' המקבל דאתל הנושע בשיעותיו אל הבא"ה והפסיד לריך לאלם ומלקין אותו

וכמ"ש

ב ויש הס"ל אחד מהן כו' דלפעמים נותן המקבל כל הנייר לאותו כרם והזדה ופעמים הנותן וכת"ס בפי' ס"ך ע"ס וע"ל כו' רש"ו סעיף ו' שכתב הטו' והמחב' נ"כ ושלו הקנוס לענין אם מחברו בכלל הזדה בפתם :

שכח א ותעמיד כרי לפניך ר"ל הרי שהתחייב בפסו לקרוס ולזרוע בנסיל כרי ושיעבו מכמו' כשמותר ב"סלין נוס' על הסולמה בשומן שהב' סלין ישאלו לפניו מקרי כרי ותחייב לעברות ענוהו אף שתלוחן ב"סלין נרייך ליתן להמקבל אלקי גם זה קבל עליו שהרי כתב לו ותשול אלקך ממנו כו' : ב ואפי' לא כתב כו' כיולא בזה כתב הטו' והמחב' לעיל ר"ס ס"ב והטעם דכיון דדנילין לכתוב כן כל המקבל פתם על דעת הנהוג מקבל וס"ל כתבאי ב"ד לנייך לקיימו עכ"פ : ג ונותן לו אלקי כו' בעיר מסיים בזה וכתב ז"ל שכן כתב לו אם לוכיר ולא לעביר אלא לך מחיבב עכ"ל ור"ל נ"כ כיון דרגילין לכתוב כן ל"ל כאלו כתוב וכבי"ל וכן מוכח מל' הטו' והמחב' מתה שמיימו וכתבו אלא כת"לם לוכיר אלא לך אלא זוי דהוא אמיכתא ולא קבה (וכמו דלא כתב לו דמי) ואיכו מאלם לו אלא כפי מה שראוי לעבות עכ"ל ולא כתב דיהא פטור לגמרי כיון דהבריו הן אמיכתא והרי הן כאלו אינם לא ולא ים"ל דאף אם הס כלו לא הבר כלל מ"מ נרייך לאלם בזה הס"ל כלו כתב לו' אם לוכיר אלא במיבבא וק"ל :

שכט א תן לי מה שאכל אכיך פי' אם כבר קיבל עליו אכיו כדי כל קבלתו והנותן אינו רוצה להיות הזדה ביד בניו לגומרה ומבקש מבניו שיחזרו לו המותר שאכל אכיהן על עבודתו הדין עם הבן בזה לומ' הנית שלה בידי ולגמר' עבודתה מאחר שבבר קיבל אכיו אלא מ"ל כ כבא תבוכא דמייתי דלא קיבל עדיין אכיהן כלום על אלקו והבן אומר להנותן הנית הזדה בידי ולגמר עבודת' ותתן לי כל אלא אבי דבוה להנותן עדיין מוחזק הדין עמו ויכול לומר אין לי עסק עמך וכפי מה שעשה אכיך אלא נס ר"ל כ"כ הרא"ש ותלמידי רשב"א בפי' המתרלות הללו ומזה תלמד שא"ם השור והמחבר אלא אמין מה שעשה כו' לא קחי אלא אבא אבא תבוכא ונס ר"ל בבא תבוכא אלא יאמר לו הבן תן לי מה שעשה אבי אלא דוקא הוא דהרי בזה הדין עמו וכדמסיק בשמין מה שעשה כו' אלא מ"ל תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעבות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו וק"ל :

של א עשרה בורלות בלשה בן הוא גירסת הרמב"ם בפ"ח דשכירות ול"ל וכתב שם הא"מ דבן היה גירסת רבו אבן מלא"ם בגמרא פרק המוכר פירות ובכתב בפירושו ז"ל פי' מקבל עליו עשר שורות מבוריות בלשה אלא ב"ל עשר בשיעו' מבוריו' עכ"ל הא"מ והמחבר כתב כל' הגמרא והרמב"ם ע"ב גירסתם אבל בעל מקבל עליו עשרה אלקות בורין לשה וכן הוא גירסת רשב"ם בגמרא בפ' המוכר פירות וכתב ז"ל פוגל שמקבל עליו לישע כל שדה מבוריו פסיעות מיסולין לישע כגון מחשע עשר' לבי' בשה מקבל בעל הזדה י' בורות לשה אם יש עשרה אלקות אלין עושין פירות לא יבארך מקבל לישע אחרי' תתיהן דאורחייהו לאלקנו' לחיות בהן בורות ותחיל יתר מהאלן כגון ר"ח לשה' מגלגלין עליו את הכל ויש לו ר"ח תתיהן הנשתה ליכ' בשה אבל עכ"ל אבל הרמב"ם וכבו והמחבר שנורסין ר' בורות לבית בשה כ"ל לבתב כן לשה הטעים יותר מי' לבי' בשה אלא ר"ל ר' אלא אלקות אלין יקבל עליו בהיות' כולם בורות ולא ישאר בידו אלא בורות ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא זרע בהן כלום אלא הנית' בורות בריך הכ"ה לקבלן עליו ובפי' הסמו' ישוב דר"ל עבר בשיעו' מבוריו' ובתב בשיעות ור"ל דוולקי אלאנו' גדולות אלין מדרך בני אדם לישע הרבה בתוך בית בשה אינו בריך לקבל עליו ר' לבי' בשה אבל בשיעות דהיינו בעודם קטנים וכברוקה אתל אלין בהן מי' ברכה מהיום הבאתל ושותל אחרים וקאשר לתף אם בלקל שדיהו באמצע עשרה בשיעות קטנות בורות מ"מ בריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מור"ם שכתב לדברי המחבר"ל ר"ח לשה כו' מאמע דבעבם הפי' בל בורות ח"ו והקיבול שמקבל עליו הכ"ה אין מילוק בין המחב' ל"ח אלא בשיעור הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון אלנות אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה ולבתב הרמב"ם ובבו אחרי אלי אם אשעין לבית בשה הרבה אילנות ולא ע"ר אפי' הבא"ל ודל"ר : ב מגלגלין עליו את הכל דבר אלין רגיל לחיות אחריכן המחאת הבשע בהן בעבם כן ומדבשע מגלגלין עליו את הכל ואחריכן לבולן בעבין בורות בפסיעתו ולזמה לזה חיים' בגמר' וכתבו השור והמחבר לעיל בפי' רב"ש בשיעורי' אבתנו לתוכר כגון רובע קטנות בשה אלא אלי בלשה נים בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר בלשה בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר לחבירו בית כור ול"ל כין מבאר בין יתר כו' אלא דשם לא שייך ה"ש ע"ס בפ"ח : ג ונשע ונסבים ונשע והפסיד פי' בעבן בפעם ס' ז"ל ונקלקלן הבית ונקלקלן הפסיד ובלירוף הבבן והפסד בשאר אבם יתר על ההפסד בשאר אבם יתר מעיורי אחרי בורות יותר מעיורי הכ"ל לו מהפסיד בעבן לאחר : ד ומנכין לו מה שהפסיד בשור כתב ומסתלק והמחבר הבתיק ל"ל הרמב"ם פי"ו דשכירות דין' דנם הוא לא כתבו ומ"מ נראה דל"ל לקדמי אחרי גמרא ערוכ' הוא בפ' המקבל דאתל הנושע בשיעותיו אל הבא"ה והפסיד לריך לאלם ומלקין אותו

וכמ"ש

בעובדא דרב ולחק וכולי ולאו מילתא היא וכמו שפירש הרא"ש שם * פירוש תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעבות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו בתקונו

של א"ל הרמב"ם בפרק ח' מהלכות שכירות דין ר"ח בריתא בפרק ו' דבבא בתרא דף לה ע"ח ב כתב ה"ה שכך היא גיר' הרב ן' מינאלם ופירו' מקבל עליו עשרה שורות מבוריות בלשה אלא ר"ם לפרש ר' בשיעות מבוריות בלשה ע"כ ופירוש בורות אלין עושין פירות ג ישע לו ר"ח תתיהן דהשתה ליכא מחילה כלל ד שם בפרק ר' מהלכות שכירות דין ו' מעובדא דהוא שתלה וכו' ובלאחר רבא שם דף קע ע"ח ה כן היא גרסת הרמב"ם ז שם מעובדא דהוא שתלה דבעי ליפסק לחרעא דיסרא"ל וכו' ובלאחר רב אמי שם ובן פסקו הרא"ף והרא"ש בשם הרמב"ם ד וה שאחר לרב אחא וכו' כי מטית לשעיות קדשים תא אקשי לי כלומר אחר שתתכבס ותלמוד כל מקום תוכל להקשות כי עתה אין לאוי להקשות לי ואף על גב דאחר ובסבר רב אמי

ליתיה מגיגו בריש בתרא סנהדרין המתקיים ז וכ"כ הרמב"ם שם ובגמרא שם

וכמ"ש הטור והמחבר לעיל ס"ס ש"ו וה"ה כזה וגם הרמב"ם בעצמו כתבו לאותו כלל שם בסי' דשכירות והמחבר סימן תמ"ח בסי' ס"ו: ה ויטול בעל הקרקע החציו הטור כיתרוה וכתב דהיינו במקום שבעל השדה והשתל תולקין בשכר ולאחר' כותבין שלים השכר והיה השכר י"ב דיכרין יטול בעל השדה מהו כמו שהו' רגיל לטול ומהחצי של השתל נוטל האדם לרכב אם שלים מכל השכר ואשר להשתל שכר בעד שני דיכרין שהוא שתות מכל השכר שהיה ר"ב דיכרין ע"כ והטע' דבעל"מ נוטל השתל שפי מהאדם מהו' דשתל אינו הטעם מפני שהיא מעלות מלגות כגון אם בשדה מעיקרא והאדם היה אשר יורד לעבוד בשדה נטוע וקל"ן ו מיהו לא יוכל להסתלק כו' כנ"י כתב דלא יוכל להכניס אדם במקומו ולא לומר לשוכר הרבעי' מהגן אם בשדה ואתה שכור אדי' לעבוד ג' רבעי' אלך ותן רבעי' לאדם ומקבלה יהיה אלך מהוא דכל התלקים משעבדים אדלדי כו' וכל"מ הביאו: ז בנפנים שהוקינו כו' הטעם דכל מילין עוחד לחיו' ונקן ודבר שדרכו בכך מתחלה ידר לתוכו לקבעת' דהכי לתלוק בעני הנפנים כשיוקינו כמו שחולק בכל שנה בזמורות ובענבי הגפן שקוטפין אבל שטיפת הלילן הוא דבר שאינו שכיח מ"מ לאינו כולל בו אלא רבעי' מתה שנשאר לבעה"ב לאחר שבעל הדרים מלקו שהוא שתות מתכל שהרי הערך בעל השדה לשכור אדם ויתן לו שלים השכר ואשר לבעל השדה אבי השכר ובשור כתב שבעל השתות והוא הוא וכמ"ש: ח שעפן הנהר עפ"ר שבתבתי דאיירי בין שעטפן הנהר ועקרן לגמרי בין שנשף הקרקע אע"ג שרבי' ובכתב הלילן עד אשר יתקנו לחיות מזוכת בקרקע כבתחלה:

שלא א אפי' הוסיף על שכרן אינו אלא לומר הא דאוסיפת לן כדי לעשות עבודתך שפיר וכן עשינו נמרא וכ"כ הטור והמחבר בס"ס שלי"ב: ב מייבי' לבעה"ב שדה מבריאת כו' ולפיכן לא מדכתיב תזרע בשמש יאספון וגומר יצא אדם לפועלי ולעבודתו עדיי ערב ר"ל יאספון בחיי' דקאי אמ"ש לפני זה תחת אשר ובכל מהלא קרא דיבאת הפועל יאריתו לעבודה הוא מעשה אדם בשמש עד שקיעתה בעבודת הכ"ה והחליבה היה טורח העבודה מ"ה פני ביציאתו מביתו כתבתי בפרישה לדליכון שיתעסקו מזריחת השמש עד שקיעתה בעבודת הכ"ה ובחליבה היה טורח העבודה מ"ה פני ביציאתו מביתו כשחזרת השמש מש"כ מזרחו לביתו שהוא לבוקרו: ג ולפלות לו דג קטן בשו' לא כתב תיבת קטן גם בהגא"ת ר"פ הפועלי' דהכי ל' הירושלמי זה לא כתב אם תיבת קטן ובלשה דמוד"ם ז"ל כתבו מאוד הבא"ת מי' דכ"ו כ"כ הטור והמחבר והוא מהגמרא דפ' במה הפועלים ופא"ל לא לבעריכו אדליקין ז"ל אם אם תקיעות היו תוקעין בע"ש כו' ע"ד התחיל לתקוע תקיעה אחרונה אינו' אם הכל שהה כדי לפלות דג קטן לו כדי להדביק את בתנור תוקע ומרוע ותוקע ואוכל עכ"ל ואין ראיה מאם דאם קדי לבעלי בתיה שהיו כל ע"ש בעיר ואמו וכבלו הכינו כל מרכן קודם לכן מש"כ בפועלי' שהיו בשדה וכבסו סמוך לשבת לביתם ולא עבו עדיין מרכן לשבת דבעי שפי מלאיית דג קטן והא לאיה דאם לא נזכ' שיעור למלאו' מבית מים כמ"ש כאן ונם אם כתב שהדליקו נירותיהן קודם מלאית דג קטן וכאן כתב שהדליקו הנירות אחר מלאית הדג ע"כ כ"ל אמרו' אלו שעבו מלאית דג ומלאות מים והדלקת נירות היה קודם לכן מעבו זמן לבני אחר בני אדם ועפ"ר מ"ש עוד בזה: ד הכל בהגהא המדיבה ואפי' היה המהגה בעיר ליתן לאם מזונות והוא שכר פועלים ופסק להן מזונות לא תאריכן מלבנות לפסוק להן ולא היה צריך לפסוק מאחר שכן המהגה ש"מ שלעתו היה לשפיר להן על דס"ר מזון המזונות שבנגו ובנמרא אוכא פלגתא בין אמוראי בין אמוראי בזה ופסקו דוב הפוסקי' דאין צריך להוסיף: ה כגון אם היתה בשם כו' דאוקימנא ולפי זה אם קנתן כשכרין בג' ונקנתן בה' ונתן בו' אין נותנין לפסק ה' כשער הביצוני אלא כשיעור המחלה שבין הנ' לו' והיינו לדעת אלא לדבע ונקי ועפ"ר:

שלב א פועלים בשלשה פי' בשלשה דיבורי: ב ומפסיד מ' מכיסו כן הוא לי' הרמב"ם וכן הוא לשון הרי"ף והרא"ש בעיר הדשה ה"ג בהלכתו

לגרוריתו לי' כפועל' לאוריתא ומילתא דלא שכיחא היא ולפיכך לא תאו לכתבה ה' לי' הרמב"ם שם ושם במשנה ז' רמב"ם שם ל"ב ברייתא שם דף פ"ו ע"א וכתבתים * פי' מפועלי העיר ז' כן פי' ה"ה וכ"כ הטור ס"ו בשם הרמ"ה כתב הריב"ם בסי' תע"ו * כל מה שאדם טורד בשכירות אפילו בע"פ ובלא שום קנין יש לב"ה לפעלים כל שהנשכר ששה מלאכתו שכירות הפועלים הגאר בתחלת המעשה ומאוחר בסי' שלא"ג ועיין בת"ה סימן שכ"ג ושכ"ד דיני שכירות שלב א לשון הרמב"ם בפ"ש ל"ג וכתב ה"ה מפורש בסוגיא ריש פ"ו דב"מ (דף ע"ו ע"א) ובהלכות ב דלאו דאפסיה לנפשיה כיון דשכר בשליחותיה ואחר שנכרכם עלי ואת המייתי ברייתא לשנוכר את הפועל וכולי טועל מה שהתנא אלו דא"ל ב"ה לאינגר ביה קרי הכי מה שהתנא

ב ויטול בעל הקרקע החצי ולא יפסיד כלום ויטול האריס שליש והשתות הנשאר של נוטע שהרי סילק עצמו ברצונו (ו (א) מיהו לא יוכל להסתלק בלא רשות בעל השדה) (כ"י פ' המקבל):

ד אם כל שתלן שנוטל החצי בפירות כך נוטל החצי

ז בנפנים שהזקינו אבל אם ח שטפן נהר או עקרן הרוח אין לו בהם אלא רביע:

ה טען האריס שהתנה שיטול החצי ובעל השדה טען שלא התנה אלא ליתן לו השליש הולכים אחר מנהג המדינה:

הלכות שכירת פועלים

שלא א השוכר פועלים ינהג עמהם כמנהג המדינה ובו ג' סעיפים:

א אם השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב אינו יכול לכופן א אפילו הוסיף * על שכרן ג' כיון שלא התנה כן בשעה ששכרן: הגה לא היה מנהג בעיר לו שאחר לתן אני שוכר אתכם כדין תורה ב איינן לבלות מביתם בזריחת השמש ולעשות מלאכה עד לאת הכוכבים (לטור) ובערב שבת מקדים עצמו לביתו שיוכל למלאות לו תבית של מים

ג ולפלות לו דג קטן ולהדליק את הנר * (שם בשם הירוי') (א) לא היה מנהג בעיר לכל דור אבל בעיר בלו ממקום שים שם מנהג לולינן בתר מנהג העיר שבאו משם הלך ממקום שנהגו להשכים ולהערב למקום שנהגו שלא להשכים ולהעריב לו יוסכל לולינן בתר המקום ששכר שם הפועלים (כי' ר"ם הפועלים) (ב) ואינו קרוי מנהג אלא דבר השכים ונעשה הרבה פעמים אבל דבר שאינו נעשה רק פעם אחת לו שני פעמים אינו קרוי מנהג (רי"ב סי' תע"ה):

ב המקום שנהגו לזון יזון לספק בגרוגרות או בתמרים וכיוצא בהם יספק ד הכל כמנהג המדינה:

ג השוכר את הפועלים ואמרו לו כאחר וכשנים * מבני העיר מחשבין היום שבשכירות והפחות שבשכירות ז ומה שביניהם נותן החצי ה כגון אם היתר בשש והפחות בארבע נותן להם חמש:

שלב דין האומר לשלוחו צא ושכור לי פועלים ושכרן יותר ממה שאמר לו ובו ז' סעיפים

א אם אמר לשלוחו צא ושכור לי א פועלים בשלשה והלך ושכרן בארבעה אם אמר להם השליח שכרכם עלי נותן להם ארבעה ונוטל מבעל הבית שלשה

ב (א) ג' ומפסיד אחד מכיסו (ב) (וי"ח אם כל הפועלים אינן נשכרים רק בארבע הגעל

מיהו לא יוכל להסתלק כו' לא ידלתי בכ"ל הר"ב ס"ד ממיתלא דבר מכיוחי דבריה דרב נוקמי קוקא ט אם ס"ם פלוגתא דרב יהודה ורב נחמן אם דף ק"י ע"א ודוגא דהלכה כרב נחמן

שלא

א"ל הרמב"ם ריש פ"ש מה' שכירות משנה ריש פ"ו רב"מ דף פ"ג ע"א ב טור ס"ג מפורש שם בגמרא פסיג' לא נמיכא וכולי * פי' עלי אחר פועלין ג' שם וכ"כ התוס' שם בשם ר"י ד מתיתרא דריש לקיש וכו' ולא לה מת"ש הכתוב חזרת השמש ואמרו וכו' ולא לדם לבעלי ומתלי דמבקש בנקטותי ולאיכעית לוחי דלא לאנריתו וכולי שם ע"ב והרי"ף והרמב"ם השמיטו כל זה וכתב הבית יוסף וכ"ל שהטעם לפי שהם מפרשים הא דא"ל כמו שפי' ר"ח התוס' וכמ"ש התוס' שם בשם ר"ת וכו' דלפי זה לא אשמועינן ר"ל אלא מנהג אדם לבוקרו: ד אם אמר לו מנהג בעיר לתן לאם מזונות והוא שכר פועלים ופסק להן מזונות לא תאריכן מלבנות לפסוק להן ולא היה צריך לפסוק מאחר שכן המנהג ש"מ שלעתו היה לשפיר להן על דס"ר מזון המזונות שבנגו ובנמרא אוכא פלגתא בין אמוראי בין אמוראי בזה ופסקו דוב הפוסקי' דאין צריך להוסיף: ה כגון אם היתה בשם כו' דאוקימנא ולפי זה אם קנתן כשכרין בג' ונקנתן בה' ונתן בו' אין נותנין לפסק ה' כשער הביצוני אלא כשיעור המחלה שבין הנ' לו' והיינו לדעת אלא לדבע ונקי ועפ"ר:

ח ל"י השור ס"ד ממיתלא דבר מכיוחי דבריה דרב נוקמי קוקא ט אם ס"ם פלוגתא דרב יהודה ורב נחמן אם דף ק"י ע"א ודוגא דהלכה כרב נחמן

שלא

א"ל הרמב"ם ריש פ"ש מה' שכירות משנה ריש פ"ו רב"מ דף פ"ג ע"א ב טור ס"ג מפורש שם בגמרא פסיג' לא נמיכא וכולי * פי' עלי אחר פועלין ג' שם וכ"כ התוס' שם בשם ר"י ד מתיתרא דריש לקיש וכו' ולא לה מת"ש הכתוב חזרת השמש ואמרו וכו' ולא לדם לבעלי ומתלי דמבקש בנקטותי ולאיכעית לוחי דלא לאנריתו וכולי שם ע"ב והרי"ף והרמב"ם השמיטו כל זה וכתב הבית יוסף וכ"ל שהטעם לפי שהם מפרשים הא דא"ל כמו שפי' ר"ח התוס' וכמ"ש התוס' שם בשם ר"ת וכו' דלפי זה לא אשמועינן ר"ל אלא מנהג אדם לבוקרו: ד אם אמר לו מנהג בעיר לתן לאם מזונות והוא שכר פועלים ופסק להן מזונות לא תאריכן מלבנות לפסוק להן ולא היה צריך לפסוק מאחר שכן המנהג ש"מ שלעתו היה לשפיר להן על דס"ר מזון המזונות שבנגו ובנמרא אוכא פלגתא בין אמוראי בין אמוראי בזה ופסקו דוב הפוסקי' דאין צריך להוסיף: ה כגון אם היתה בשם כו' דאוקימנא ולפי זה אם קנתן כשכרין בג' ונקנתן בה' ונתן בו' אין נותנין לפסק ה' כשער הביצוני אלא כשיעור המחלה שבין הנ' לו' והיינו לדעת אלא לדבע ונקי ועפ"ר:

ב ויש הס"ל אחד מהן כו' דלפעמים נותן המקבל כל הנייר לאותו כרם והזדה ופעמים הנותן וכת"ס בפי' ס"ך ע"ס וע"ל כו' רש"ו סעיף ו' שכתב הטו' והמחב' נ"כ ושלו הקנוס לענין אם מחברו בכלל הזדה בפתם :

שכח א ותעמיד כרי לפניך ר"ל הרי שהתחייב בפסו לקרוס ולזרוע בנסיל כרי ושיעבו מכמו' כשמותר ב"סלין נוס' על הסולמה בשומן שהב' סלין ישאלו לפניו מקרי כרי ותחייב לעברות ענוהו אף שתלוחן ב"סלין נרייך ליתן להמקבל אלקי גם זה קבל עליו שהרי כתב לו ותשול אלקך ממנו כו' : ב ואפי' לא כתב כו' כיולא בזה כתב הטו' והמחב' לעיל ר"ס ס"ב והטעם דכיון דדנילין לכתוב כן כל המקבל פתם על דעת הנהוג מקבל וס"ל כתבאי ב"ד לנייך לקיימו עכ"פ : ג ונותן לו אלקי כו' בעיר מסיים בזה וכתב ז"ל שכן כתב לו אם לוכיר ולא לעביר אלא לך מחיבב עכ"ל ור"ל נ"כ כיון דרגילין לכתוב כן ל"ל כאלו כתוב וכבי"ל וכן מוכח מל' הטו' והמחב' מתה שמיימו וכתבו אלא כת"לם לוכיר אלא לך אלא זוי דהוא אמיכתא ולא קבה (וכמו דלא כתב לו דמי) ואיכו מאלם לו אלא כפי מה שראוי לעבות עכ"ל ולא כתב דיהא פטור לגמרי כיון דהבריו הן אמיכתא והרי הן כאלו אינם לא ולא ים"ל דאף אם הס כלו לא הבר כלל מ"מ נרייך לאלם בזה הס"ל כלו כתב לו' אם לוכיר אלא במיבבא וק"ל :

שכט א תן לי מה שאכל אכיך פי' אם כבר קיבל עליו אכיו כדי כל קבלתו והנותן אינו רוצה להיות הזדה ביד בניו לגומרה ומבקש מבניו שיחזרו לו המותר שאכל אכיהן על עבודתו הדין עם הבן בזה לומ' הנית שלה בידי ולגמר' עבודתה מאחר שבבר קיבל אכיו אלא מ"ל כ כבא תבוכא דמייתי דלא קיבל עדיין אכיהן כלום על אלקו והבן אומר להנותן הנית הזדה בידי ולגמר עבודת' ותתן לי כל אלא אבי דבוה להנותן עדיין מוחזק הדין עמו ויכול לומר אין לי עסק עמך וכפי מה שעשה אכיך אלא נס ר"ל כ"כ הרא"ש ותלמידי רשב"א בפי' המתרלות הללו ומזה תלמד שא"ם השור והמחבר אלא אמין מה שעשה כו' לא קחי אלא אבא אבא תבוכא ונס ר"ל בבא תבוכא אלא יאמר לו הבן תן לי מה שעשה אבי אלא דוקא הוא דהרי בזה הדין עמו וכדמסיק בשמין מה שעשה כו' אלא מ"ל תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעשות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו וק"ל :

של א עשרה בורלות בלשה בן הוא גירסת הרמב"ם בפ"ח דשכירות ול"ל וכתב שם הא"מ דבן היה גירסת רבו אבן מלא"ם בגמרא פרק המוכר פירות ובכתב בפירושו ז"ל פי' מקבל עליו עשר שורות מבוריות בלשה אלא ב"ל עשר בשיעו' מבוריו' עכ"ל הא"מ והמחבר כתב כל' הגמרא והרמב"ם ע"ב גירסתם אבל בעל מקבל עליו עשרה אלקות בורין לשה וכן הוא גירסת רשב"ם בגמרא בפ' המוכר פירות וכתב ז"ל פוגל שמקבל עליו לישע כל שדה מבוריו פסיעות מיסולין לישע כגון מחשע עשר' לבי' בשה מקבל בעל הזדה י' בורות לשה אם יש עשרה אלקות אלין עושין פירות לא יבארך מקבל לישע אחרי' תתיהן דאורחייהו לאלקנו' לחיות בהן בורות ותחיל יתר מהאלן כגון ר"ח לשה' מגלגלין עליו את הכל ויש לו ר"ח תתיהן הנשתה ליכ' בשה אבל עכ"ל אבל הרמב"ם וכבו והמחבר שנורסין ר' בורות לבית בשה כ"ל לבתב כן לשה הטעים יותר מי' לבי' בשה אלא ר"ל ר' אלא אלקות אלין יקבל עליו בהיות' כולם בורות ולא ישאר בידו אלא בורות ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא אלא לעבר אורות מבורות לבשה ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא זרע בהן כלום אלא הנית' בורות בריך הכ"ה לקבלן עליו ובפי' הסמו' ישוב דר"ל עבר בשיעו' מבוריו' ובתב בשיעות ור"ל דוולקי אלאנו' גדולות אלין מדרך בני אדם לישע הרבה בתוך בית בשה אינו בריך לקבל עליו ר' לבי' בשה אבל בשיעות דהיינו בעודם קטנים וכברוקה אתל אלין בהן מי' ברכה מהיום הבאתל ושותל אחרים וקאשר לתף אם בלקל שדיהו באמצע עשרה בשיעות קטנות בורות מ"מ בריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מור"ם שכתב לדברי המחבר"ל ר"ח לשה כו' מאמע דבעבם הפי' בל בורות ח"ו והקיבול שמקבל עליו הכ"ה אין מילוק בין המחב' ל"ח אלא בשיעור הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה ל"כ' עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון ר' אלנות אלא אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון אלנות אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה ולבתב הרמב"ם ובבו אחרי אלי אם אשעין לבית בשה הרבה אילנות ולא ע"ר אפי' הבא"ל ודל"ר : ב מגלגלין עליו את הכל דבר אלין רגיל לחיות אחריכן המחאת הבשע בהן בעבם כן ומדבשע מגלגלין עליו את הכל ואחריכן לבולן בעבין בורות בפסיעתו ולזמה לזה חיים' בגמר' וכתבו השור והמחבר לעיל בפי' רב"ש בשיעורי' אבתנו לתוכר כגון רובע קטנות בשה אלא אלי בלשה נים בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר בלשה בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר לחבירו בית כור ול"ל כין מבאר בין יתר כו' אלא דשם לא שייך ה"ש ע"ס בפ"ח : ג ונשע ונסבים ונשע והפסיד פי' בעבן בפעם ס' ז"ל ונקלקלן הבית ונקלקלן הפסיד ובלירוף הבבן והפסד בשאר אבם יתר על ההפסד בשאר אבם יתר מעיורי אחרי בורות יותר מעיורי הכ"ל לו מהפסיד בעבן לאחר : ד ומנכין לו מה שהפסיד בשור כתב ומסתלק והמחבר הבתיק ל"ל הרמב"ם פי"ו דשכירות דין' דנם הוא לא כתבו ומ"מ נראה דל"ל לקדמי אחרי גמרא ערוכ' הוא בפ' המקבל דאתל הנושע בשיעותיו אל הבא"ה והפסיד לריך לאלם ומלקין אותו

וכמ"ש

ב ויש הס"ל אחד מהן כו' דלפעמים נותן המקבל כל הנייר לאותו כרם והזדה ופעמים הנותן וכת"ס בפי' ס"ך ע"ס וע"ל כו' רש"ו סעיף ו' שכתב הטו' והמחב' נ"כ ושלו הקנוס לענין אם מחברו בכלל הזדה בפתם :

שכח א ותעמיד כרי לפניך ר"ל הרי שהתחייב בפסו לקרוס ולזרוע בנסיל כרי ושיעבו מכמו' כשמותר ב"סלין נוס' על הסולמה בשומן שהב' סלין ישאלו לפניו מקרי כרי ותחייב לעברות ענוהו אף שתלוחן ב"סלין נרייך ליתן להמקבל אלקי גם זה קבל עליו שהרי כתב לו ותשול אלקך ממנו כו' : ב ואפי' לא כתב כו' כיולא בזה כתב הטו' והמחב' לעיל ר"ס ס"ב והטעם דכיון דדנילין לכתוב כן כל המקבל פתם על דעת הנהוג מקבל וס"ל כתבאי ב"ד לנייך לקיימו עכ"פ : ג ונותן לו אלקי כו' בעיר מסיים בזה וכתב ז"ל שכן כתב לו אם לוכיר ולא לעביר אלא לך מחיבב עכ"ל ור"ל נ"כ כיון דרגילין לכתוב כן ל"ל כאלו כתוב וכבי"ל וכן מוכח מל' הטו' והמחב' מתה שמיימו וכתבו אלא כת"לם לוכיר אלא לך אלא זוי דהוא אמיכתא ולא קבה (וכמו דלא כתב לו דמי) ואיכו מאלם לו אלא כפי מה שראוי לעבות עכ"ל ולא כתב דיהא פטור לגמרי כיון דהבריו הן אמיכתא והרי הן כאלו אינם לא ולא ים"ל דאף אם הס כלו לא הבר כלל מ"מ נרייך לאלם בזה הס"ל כלו כתב לו' אם לוכיר אלא במיבבא וק"ל :

שכט א תן לי מה שאכל אכיך פי' אם כבר קיבל עליו אכיו כדי כל קבלתו והנותן אינו רוצה להיות הזדה ביד בניו לגומרה ומבקש מבניו שיחזרו לו המותר שאכל אכיהן על עבודתו הדין עם הבן בזה לומ' הנית שלה בידי ולגמר' עבודתה מאחר שבבר קיבל אכיו אלא מ"ל כ כבא תבוכא דמייתי דלא קיבל עדיין אכיהן כלום על אלקו והבן אומר להנותן הנית הזדה בידי ולגמר עבודת' ותתן לי כל אלא אבי דבוה להנותן עדיין מוחזק הדין עמו ויכול לומר אין לי עסק עמך וכפי מה שעשה אכיך אלא נס ר"ל כ"כ הרא"ש ותלמידי רשב"א בפי' המתרלות הללו ומזה תלמד שא"ם השור והמחבר אלא אמין מה שעשה כו' לא קחי אלא אבא אבא תבוכא ונס ר"ל בבא תבוכא אלא יאמר לו הבן תן לי מה שעשה אבי אלא דוקא הוא דהרי בזה הדין עמו וכדמסיק בשמין מה שעשה כו' אלא מ"ל תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעבות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו וק"ל :

של א עשרה בורלות בלשה בן הוא גירסת הרמב"ם בפ"ח דשכירות ול"ל וכתב שם הא"מ דבן היה גירסת רבו אבן מלא"ם בגמרא פרק המוכר פירות ובכתב בפירושו ז"ל פי' מקבל עליו עשר שורות מבוריות בלשה אלא ב"ל עשר בשיעו' מבוריו' עכ"ל הא"מ והמחבר כתב כל' הגמרא והרמב"ם ע"ב גירסתם אבל בעל מקבל עליו עשרה אלקות בורין לשה וכן הוא גירסת רשב"ם בגמרא בפ' המוכר פירות וכתב ז"ל פוגל שמקבל עליו לישע כל שדה מבוריו פסיעות מיסולין לישע כגון מחשע עשר' לבי' בשה מקבל בעל הזדה י' בורות לשה אם יש עשרה אלקות אלין עושין פירות לא יבארך מקבל לישע אחרי' תתיהן דאורחייהו לאלקנו' לחיות בהן בורות ותחיל יתר מהאלן כגון ר"ח לשה' מגלגלין עליו את הכל ויש לו ר"ח תתיהן הנשתה ליכ' בשה אבל עכ"ל אבל הרמב"ם וכבו והמחבר שנורסין ר' בורות לבית בשה כ"ל לבתב כן לשה הטעים יותר מי' לבי' בשה אלא ר"ל ר' אלא אלקות אלין יקבל עליו בהיות' כולם בורות ולא ישאר בידו אלא בורות ול"ל מתם שלה עבור אורו' ובקאר לתף אם בעשרה אורות מהזדה לבית בשה לא נשע ולא זרע בהן כלום אלא הנית' בורות בריך הכ"ה לקבלן עליו ובפי' הסמו' ישוב דר"ל עבר בשיעו' מבוריו' ובתב בשיעות ור"ל דוולקי אלאנו' גדולות אלין מדרך בני אדם לישע הרבה בתוך בית בשה אינו בריך לקבל עליו ר' לבי' בשה אבל בשיעות דהיינו בעודם קטנים וכברוקה אתל אלין בהן מי' ברכה מהיום הבאתל ושותל אחרים וקאשר לתף אם בלקל שדיהו באמצע עשרה בשיעות קטנות בורות מ"מ בריך לקבלם עליו אבל פי' זה הוא דוחק גם מל' מור"ם שכתב לדברי המחבר"ל ר"ח לשה כו' מאמע דבעבם הפי' בל בורות ח"ו והקיבול שמקבל עליו הכ"ה אין מילוק בין המחב' ל"ח אלא בשיעור הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה וכן מוכח מל' הכתוב בד"מ דלשה ולבתב השור ז"ל בריך בעל הזדה לקבל יו"ד אילנות בורין לבל בשה כו' כתב עליו בד"מ ז"ל לבל הרמב"ם עוסק בורלות לבל בשה ומיבבו הי"ר' אורות בל אילנות בורות בשה עכ"ל ד"מ הרי דבמקום שכתב הא"מ ר' אורות מבורות הבית בד"מ לשון ר' אורות בל אילנות בורות בשה ובמקום שכתב הא"מ בהלי ח"ו ר' בשיעות כתב הוא בלשון אלנות אלא אלין בשיעות הזדה המה מחולקים דלמחבר מקבל י' בורות' לבבל בית בשה ולהי"ל לא יקבלם כ"ל לשה ולבתב הרמב"ם ובבו אחרי אלי אם אשעין לבית בשה הרבה אילנות ולא ע"ר אפי' הבא"ל ודל"ר : ב מגלגלין עליו את הכל דבר אלין רגיל לחיות אחריכן המחאת הבשע בהן בעבם כן ומדבשע מגלגלין עליו את הכל ואחריכן לבולן בעבין בורות בפסיעתו ולזמה לזה חיים' בגמר' וכתבו השור והמחבר לעיל בפי' רב"ש בשיעורי' אבתנו לתוכר כגון רובע קטנות בשה אלא אלי בלשה נים בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר בלשה בהן יותר מגלגלין עליו את הכל מה"מ דלאחרי דערכן בידים וכבירן זה כתב מהי השור והמחבר בפי' ר"ל לענין המוכר לחבירו בית כור ול"ל כין מבאר בין יתר כו' אלא דשם לא שייך ה"ש ע"ס בפ"ח : ג ונשע ונסבים ונשע והפסיד פי' בעבן בפעם ס' ז"ל ונקלקלן הבית ונקלקלן הפסיד ובלירוף הבבן והפסד בשאר אבם יתר על ההפסד בשאר אבם יתר מעיורי אחרי בורות יותר מעיורי הכ"ל לו מהפסיד בעבן לאחר : ד ומנכין לו מה שהפסיד בשור כתב ומסתלק והמחבר הבתיק ל"ל הרמב"ם פי"ו דשכירות דין' דנם הוא לא כתבו ומ"מ נראה דל"ל לקדמי אחרי גמרא ערוכ' הוא בפ' המקבל דאתל הנושע בשיעותיו אל הבא"ה והפסיד לריך לאלם ומלקין אותו

וכמ"ש

בעובדא דרב ולחק וכולי ולאו מילתא היא וכמו שפירש הרא"ש שם * פירוש תן בידי הזדה שתתחיל אבי לעבות בו אלא אבתך ואבי לגמרהו בתקונו

של א"ל הרמב"ם בפרק ח' מהלכות שכירות דין ר"ח בריתא בפרק ו' דבבא בתרא דף לה ע"ח ב כתב ה"ה שכך היא גיר' הרב ן' מינאלם ופירו' מקבל עליו עשרה שורות מבוריות בלשה אלא ר"ם לפרש ר' בשיעות מבוריות בלשה ע"כ ופירוש בורות אלין עושין פירות ג ישע לו ר"ח תתיהן דהשתה ליכא מחילה כלל ד שם בפרק ר' מהלכות שכירות דין ו' מעובדא דהוא שתלה וכו' ובלאחר רבא שם דף קע ע"ח ה כן היא גרסת הרמב"ם ז שם מעובדא דהוא שתלה דבעי ליפסק לחרעא דיסרא"ל וכו' ובלאחר רב אמי שם ובן פסקו הרא"ף והרא"ש בשם הרמב"ם ד וה שאחר לרב אחא וכו' כי מטית לשעיות קדשים תא אקשי לי כלומר אחר שתתכבס ותלמוד כל מקום תוכל להקשות כי עתה אין לאוי להקשות לי ואף על גב דאחר ובסבר רב אמי

ליתיה מגיגו בריש בתרא סנהדרין המתקיים ז וכ"כ הרמב"ם שם ובגמרא שם

בסמוך: ב ובכבל וכיוצא בו לא יזרענה קטנית כו' תימא הלא לפי נירסתם וסברת י"ל תבואה מכסות את הארץ יותר ומ"כ
למה לא יזרענה לקטנית לטובת המחכיר (וסברת רבינו ר"ל לומר שבא"י הטבע של הארץ היא שהיפך מבכבל אתבואה מכסים יותר) וי"ל
דה"ק בבבל אף שהיא יותר מא"י מ"מ הארץ מיהא מכסים את הארץ מ"מ לא יזרענה ממה שהתנה נירסו ג כעירכת
עמו המחכיר די"ל להמחכיר כריך לתבואה ובוחל ליה בזריעת' אף אם יכסים את הארץ יותר מקטנית משום לקטנית אינו כריך ד אם מהא
וקפיד בכתיבתו בם אלא לבורך (ולעפ"י שהבורר המשנה כריך לקטנית לא יזרענה קטנית תבואה) (ג טור) למשכר בגמ"ר
ב ובבבל וכיוצא בה ד לא יזרענה קטנית מפני שהקטנית שם מבחשת את הארץ: הגה ה"ר יונה בהפך דבבבל יכול לזרוע מה שירצה (טור) יש אומרים דבבבל יכול לזרוע מה שירצה כמו בקבלנות יכול לזנות ג אפילו לדבר המכסים (טור ו"ר"י) ויש מולקין ומכרעין להו דאפילו לדבר אחרון מכסים ד אינו יכול לזנות בקבלנות (המגיד פרק ח' דשכירות ז'): שכו א אין לו עליו אלא קו ע"ח הא לא תרעומות: עיין בסמ"ע ס"ק ב' עד אבל יותר כ"ל דהמקבל יש לו תרעומות על הבורן מה שטרח עד שהגיעו יבולה לאכין וכולא תבואה לא יזרענה קטנית וכולי ה כפי נירסת רש"י אם בנת' ר' אחרי זה נהגה בשומרו על זה ר' בשם הרמב"ן אחרי זה אומר אחר דומה בעמודים כמו דומה לבתים ובכן עיקר שכה

שכה המקבל שדה מחבירו אם רשאי לזורעה פשתן: ובו ס"א:

א ל המקבל שדה מחבירו בקורת שקמה וכיוצא בה א לשנים מועטות לא יזרענה פשתן ואין לו ב אבל מהשבים לו מקום האילנות כאילו היה בהם אותה זרע שזרע בכל השדה והוא שצמחו האילנות במקום הראוי לזריעה: הגה ויש אומרים דאם הוא אומר דנם הוא היה בוטע אילנות מריך ליתן לו מן האילנות ג כאילו בטעון אבל אם אומר שיותר היה אפשר לזרוע תלשע אילנות אם האילנות ראוין לישע במקום אחר מריך ליתן לו בשבילם דמי נטיעות העומדים לישע גם אינו אילנות לישע אינו נותן לו אלא דמי עצים (ל טור): האבל אם יצאו במקום שאינו ראוי לזריעה אין מחשבים לו כלום ו ואם קבלה ממנו לשבע שנים ד זורעה שנה ראשונה פשתן ויש לו בקורת שקמה וכיוצא בה: שכה

שכו המקבל שדה לזורעה שומשמין וזרעה חטין: ובו סעיף אחד:

א ל המקבל שדה מחבירו לזורעה שומשמין וזרעה חטים ועשתה חטים ששוין כמו שהיתה ראויה לעשות מהשומשמין ב (א) אין לו עליו אלא תרעומת ג עשתה פחות ממה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ג משלם לו המקבל כפי מה שהיא ראויה לעשות מהשומשמין ד ועשתה חטים יותר ממה שהיא ראוי לעשות מהשומשמין חולקין לפי החנאי שבינה אע"פ שמשתכר בעל הקרקע: שכז דין מקבל שבא להסתלק ועדיין לא נגמרו הזרעים: ובו ב"ס:

א ל מקבל שהגיע זמנו להסתלק מהשדה והיו שם זרעים שעדיין לא הגיעו להמכר או ב שנגמרו ולא הגיע יום השוק למוכרן א שמין אותן ונוטל מבעל הקרקע: כשם

ד איכו יכול לזנות בקבלנות הטעם כיון דקבלן איכו נותן לו אלא ממה שגדל בשדה ויש לומר דוקא מין זה שהתנה עמו משום שהוא מריך לו:

כה א

לשנים מועטות פי' פחות מו' שנים דפשתן מכסים הארעא טובא ובפחות מו' שנים אין הקרקע חוזרת לבהה בכרלא זוכה: ב בקורת שקמה הוא אילן סרק וכורתין קורותיו לעצים ובפחות מו' שנים איכו חוזר להיות כמו שהיה כשבא ליכו וכשור מסיק וכתב ז"ל ואפי' בשבא אבשביתו העכפי' בעודן בראשותו אין לו עכ"ל ר"ל שאין לומרי' אשומו מה שבתעבו העכפי' והקורות בעוד שהיה השדה כיבו ואין לו דמי הבנת בשיפולן: ג ולא בשבא בשיפולן כו' ר"ל כו' ר"ל דאין הטור קיבל השדה לזרעה ומכמו בו אילנות מלליהן אם עלו במקום שאין ראוין לזריעה אם אין לו בהם כלום ואם עלו בהקום הראוי לזריעה אם אמר אפשר מה שעלה בה אילנות ואם לא היו עולין מלליהן הוא היה בוטעין (ולעפ"י שמקבלן אחרי בפי' זה וקבלן אסור לזנות ר"ל דאחרי בשהאילנות אינן מכסיעין ויותר מהזרע אסור לו לזרוע ר"ל בכבל אסורה לזנות בדבר המכסים יותר לדעת ר"ל הכ"ל) אמרן לו באילנות כאלו בטעון ונותן לו בשיפולן אין הדבר אבל אם אמר אפשר מה שבא לזרוע בהקום האילנות דוקא אם היה בענין שבשיעורו היו ראוין לבטוע במקום אחר מריך ליתן לו בשבילם דמי פטיעות העומדו' לישע (שהוא פחות מדמי אילן הבטוע העומד והא דלא אני בכתיב לו דמי הזריעה כיון דאפשר יותר בזריעה משום דמשל"ל בכרכום אחוב הוא נטעי במקום האילן זה) ואם איכו ראוין לישע איכו נותן לו אלא דמי עצים עכ"ל הטור ובזה הבכרי המחבר ובכרי הי"ל שכתב מוס' מבוארי: ד זורעה שנה ראשונה כו' פי' שנה ראשונה אורך לתוכה ובטור מבואר יותר ז"ל כיון אם ירד לתוכה בסוף ז משנקבלה כיון אם ירד לתוכה בשנה אחרי' אור בעיות קובלה בשיעלו לה ז' שנים אחרי ויגדלו בשיעלו אמנו עד שיהיו כמו שהיתה בשירד לתוכה עכ"ל:

שכו א

לזורעה שומשמין כו' לשון הטור והשומשמין מכסיעין את הקרקע יותר מחטין ונם דמיהן יקרים יותר מזרע חטין: ב אין לו עליו אלא תרעומת ר"ל דר"ל להנותן יש תרעומות על המקבל שבשבה אמה שהתנה עמו לזורע' שומשמין משום דלשומשמין היה מריך ואף שבדמי החטין היה יכול לקנות שומשמין מן הסוק מ"מ כיון כשלו ואין בזה אלא תרעומות ולא הוקן מתון אבל יותר כ"ל דר"ל להמקבל יש לו תרעומות על הנותן על מה שטרח עד שהגיעו לחיות שוים כשומשמין ומריך ליתן לו הקיבה ואיכו מוכה לו מה שהרויח הנותן אלא בכפיים אחרא וכל זה כתב הטור אלא אלא כתב דיש עליו תרעומות והבין הרמב"ם הוא אלא אם הנותן אמר שכתב דיש לו עליו תרעומות: ג משלם לו המקבל כפי כו' קח"ל בזה ראוין המקבל יכול לומר לעומה כמו בתי אלא לבחוב אחרא אלא מריך לשלם לו מעשה דאחרי אינו לבחוב אחרא ולא לבחוב מהיה: ד עשתה חטים יותר ממה שהיתה הרוח פו' לשון הטור' ראוין המקבל יכול לומר לו זרעתיה שומשמין היה בכחם הקרקע יותר ונם לא היתה מכלכת בזריעת החטין כל כך אם לא שהיתה בה הרבה לפיכך אכבה לך מהלך מה שהרוחת אלא בכחם הקרקע ונם אקח היתרון אשר יותר על השומשמין שבא מכח טרחותי דשיבו לו הנותן וכי טרחתך לבד גרמה ולא שוכת הזרע מ"ה חולקין:

שכז א

אמרן אותן וכולל מבעל הקרקע פי' אמרן כמה הן שוין עתה ובעל הקרקע נותן לו דמיהן כפי אלקו אים לו בהן ה לענין דיבא ואם ממנ קאמר

אלא יש מהן דאיכא לא אלא אלא הוצרך לאשמעינו הדין הוא אלא בקבלנות ע"כ והרב המחבר לא בקש אלא לחד מינייהו ובעתי' לשון המשנה ° פירוש בחות מבעה אנים שהתשאן מבחוב הקרקע ובעבור כיכר עד אשה אנים וכן הדין אם בקבלנין לאיתה לאיכה חוזר' ובעבת קורות עד שבעה אנים ב לשון הרמב"ם אם דין י' וכתב הרב המגיד מתעבה דרב פפא ורב כיכי (אם כלומר בבא זו ג ובאיתר אם ואמרים לו אוויים כשובא מתבו ד וכן כתבו התוס' אם ה מבואר אם במעשה הבחר ד אם כתשבה שכו א לשון הרמב"ם בפ"ח מהלכות שכירות דין י"ד מעובדא דשומשמין וכדאית"ל דרב אסי לרב בבא בפ"ד דב"מ דף קד ע"ח ב כתב ה"ם פי' אמרן לו חלקו מן החטין ואיכו יכול לומר לו אלא הבחתי אדך כמו שהיתה מבחבת בזריעת השומשמין ועל כן אבה לו אלא אלא איכו מבבה לו בכל ומבואר הוא בגמרא והעלה הרשב"ם ז"ל דבין בחכירות בין בקבלנות הדין כן ג כתב הרב המגיד זה פשוט הוא שהרי זה אלא היותר כיון אשונה ד מעשה אם ובדאי"ל רב לחתא מדפתי לרבינא שכז א לשון הרמב"ם פרק ח' מהלכות שכירות דין ו' וכתב הרב המגיד תוספתא המשה ויובא והיה בה תבואה לקבור וכולו אמרן לו אם היה אבור נותנים לו שכירותו ובן למקבל קבלותו וכתב הרמב"ן ז"ל אף עלפי שמרוסין לקרקע ומרן לו לפי מה אשות וזה דעת רבינו שכתב ועדיין לא הגיעו להמכר ב ברייתא בפרק ע' דבבא מציעא

בתוכה אלא שיהיה בית השלחין שם בתוך מעין והיה בתוכו לו זה ולאחיהו לפניו ע"ש ודו"ק : ט אבל אם בשאר מעשה עשרה כו' דאמר ליה עדיין שם בית השלחן עליה ועוד שעתה שעומדין מלוחין ונגל בהן פירות יותר מהם שהיה עליו ברשותה כשהיו עומדין תבואין ועפ"ר : י או אלא יבא הכהר לנחרי פי' אלא שיהיה לו שיראל יותר בגון שמתחלה היה דולה בלא שהיה ועכשיו שנתיבש בעומק כתו אמה ושתים צריך לשפות בכפו ולגלות : יא שאחר מחכיר לאחר כיון לאין על המשכיר להקפיד ולאי מ"ם בית השלחן

(ב) אע"פ שאינו עומד בתוכה כו' ע"ל סי' קכ"ד ס"ם כ"ו בהגה"ה מ"ם שם בשם הכ"י והו' תלוי בפלוגתא זו וק"ל : שכו אין

הגה ויש אומרים דווקא שנקנה לו אלא בשאר מעשה עשרה לבית בית השלחן אני מוכר לך בתוכה ואמר ליה המעין אינו כולו . ט אבל אם בשאר מעשה עשרה לבית בית השלחן : י או אלא יבא המעין לנחרי ז' אינו מוכה לו (ת' טור) לפיכך אם לא היה עומד בתוכה ואמר ליה בית השלחן אני משכיר לך או בית האילן ויבש המעין או שנקצץ האילן אינו מנכה לו מחכירו :

הגה ויש אומרים דווקא יא שאחר מחכיר לאחר אבל אם אחר מוכר לאחר מחכיר בית השלחן אני מוכר ממך מנכה לו והמגיד פרק ה' דשכירות (ב) אלא על פי שאינו עומד בתוכה ע"ש ונימוקי יוסף פרק המקבל) : ע"ש (טור בשם הר"מה

שכב המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה . ובו ב' סעיפים :

א א ל החוכר או השוכר שדה מחבירו ואכלה חגב או נשרפה אם אירע דבר זה ב ב לרוב השדות של אותה העיר מנכה לו מחכירו ג הכל לפי ההפסד שאירעו ד ואם לא פשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו ג אע"פ שנשתרפו כל השדות של בעל הקרקע נשתרפו כל השדות של השוכר או החוכר ד אף על פי שפשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו שאין זה ההפסד תלוי אלא בשוכר :

ב ה התנה עליו בעל הקרקע שיזרענה חטים ה וזרעה שעורים ו יאו שלא זרעה כלל ז או שזרע' ולא צמחה אף על פי שבא חגב או שרפון והוכה רוב המריב אינו מנכה לו מחכירו ז וער מתי חייב להטפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמחה כל זמן שראוי לזריעה באותו מקום :

הגה ח ודווקא בקבלנות אבל בחכירות יכול לקנות לו פירו' מן השוק ונותן לו חכירותו (כ"ו פרק המקבל) :

שכג המקבל שדה מחבירו ולקת' בעומריה . ובו ס"א :

א א ל החוכר שדה מחבירו בעשרה כורים חטים ולקתה נותן לו מתוכה היו חטין יפות לא יאמר לו הריני לוקח מן השוק אלא נותן לו מתוכה :

הגה בחה דכרים לחוכים אלא שיכה לבל שוכה כגון שהתנה לזרעה חטין והוא יתן לו שעורים בחכירותו וזרעה שעורים ולקתה לוכו נותן לו מתוכה אלא קונה לו שעורין מן השוק (טור) ב חכר ממנו כרם בעשרה סלי' ענבים א "והקריבו (פירוש הפיגו שעשה ובתחתלו וגיר' רש"י דכדוש ופירוש אחליעו) אחר שנבצרו וכן עמרים שלקו ב אחר שנקצרו נותן לו מתוכן ג אבל אם חברו ב' כרים יין והחמיץ ג חייב ליתן לו יין טוב :

שכד המקבל שדה לזורעה מין דרוע ובא לשנותה . ובו ס"ע"א :

א א ל החוכר שדה מחבירו לזורעה שעורים לא יזרענה חטים מפני שהחטים מכחישות את הקרקע יותר מהשעורים חכרה לזורעה חטים יזרענה שעורים ב קטנית לא יזרענה הבואה תבואה יזרענה קטנית : (א ויש אומרים בהפך תבואה לא

בחקלת אפי' בעת הזעם ועי"ל שנתדפו כי נשתרנו מעט מהרבה . אבל בנתדפו כל שדותיו אל הבוכר וגם זו הדלה שבכר אזי תליכן בחזו אלו הרע אל הבוכר אף על פי שנתדפו' ג"כ רוב הדרו' אל בני העיר ולריך ליתן לו הבכירות ולא מלי הבוכר לאחיר בחב' מדינה בלקח גם אלה זו שבכלתי דאלו בחזו היה בחר לי אמר לי מעט מהרבה אף אם לא יתן לו הבכירות לא יבאר לבפסו חכירות אבה זו כ"ום ואלו כדבריו הוא שהב"ר רוב' לאחיר לו מעט היה מבחי' לו ג"כ מקל' חבלותיו אל עלמו אם היה לו מה להחזיק בידו : ה וזרעה שעורי' כו' דיכול המבכי' לו' אילו לא אמת הוו מקוים כי ותגזור אומר ויקם לך ואלו לא בקשתי מתחילת הבבה מהבי' אינלמי בשעורי' כ"ל אל אמר בקשתי : ו או אלא זרעה בבל כו' דאלו המבכיר לאחיר אילו זרעת היה מקוים כי לא יבאו בעת רעה ובייחי לעבון ובבנו : ז ובל מתי חייב לישבל ולזרוע פעם אחרת אם לא כתבתי דעת הרמב"ם והטור והמחבר הוא דווקא בזרעה ולא בחקה הוא לאין מבכה לו מחכירתו על איחזיר וזרע כל זמן שרלוי לזרוע אפילו הרבע לו חחשב פעמים חבוש דיכול המחכיר לומר מה אלא בחקה כל' פעמים שעברו מבוש דעדיין לא הגיע עת וזמן הזרע' דבנה זו . אבל בזרעה ולבלה תגב מבכה לו אפילו בפעם ראשון אם הוא מבת מדינה ר"ל לחזור ולזרוע אם אינו רוצה החוב' ודאלא דבר"ם דגם בלבלה תגב לריכין לזרוע בעת לר' ולרבנ"ג אלישי' ופלוגתייהו הנאמרים הכל' תלוי אי הלבה בהבריאתא לא לא ע"ש : ח ודווקא בקבלנות כו' אמ"ם המחבר על מתי חייב לבעל ולזרוע כו' אלי אי בחבע אף אם ירבה לקנות לו מן השוק יכול בעל הדלה לבהריחו לחרוש ולזרוע אלה אלו ולקחר דהיינו דווקא בקבלנות ומשעש דיכול בעל הדלה לאחר תבואה אל אלה אלו ניחא לו יותר מאל"כ בחוכר דמתחלת החכירות לא היה דעתו דווקא אתבואה דאלה זו דהרי אם לא ינמ' אלה זו בכל היה לריך לקנות מן השוק כלי חכירתו וכ"ם בחכירות דאתן לו מעות ולא תבואה אאלה אלו בכל ויק"ל :

שכב א והקריבו פי' אחליעו : ב אחר אבקלרו ל' הטור בעורם בחלה פי' אבקיחם אם לאיבא לחבית' אם יותר מהבאיעור רש"י : ג חייב ליתן לו יין טוב דבוה לחבריו הריעא בבר עבדא אליחות' לבוליא אבבי שונים הרקוויים ליין טוב אלא אבחולו החמיץ היין דהיין דרבו לבחתנות ע"פ מזלו דחבריה וכדאמרן בבלמא חמרא לבחתא דחבר' אזור וע"ל פי' ל"ל ועפ"ר מ"ם דבלקה דהיינו דווקא בחתנה אמו ליתן יין בתם אבל אם פי' דבריו ליתן לו מיין הבעבה מבבש זו מה לעבות עול כיון אלא מבע בלו' :

שכד א ויש אומרים בהפך תבואה כו' על"ר אבתבתי לישב וכו פלוגי בבבבא הירוא לעובדי אלמה לוחה מבחבת יותר ועת"ם בסמוך

ז וכיאלר אם כגון אחיה עיוק כ' ובבאיו עמוק אלא יכול לבת' לו שבח בו והוא מבפוק ח וכ"כ ה"ם אם בשם הירושלמי ט בשם הרחב"ן והרשב"ל בחוקיתתא דשמואל אם חלא אמר דבוכא לעולא לא אבא אמר מבבור לבוכר ולא"ם אמר חוכר לבחבור בחעיבן מינה דמודה דבוכא לבח לאמר שמואל

שכב

א ל' הרחב"ם כ"ח מהלבות מבוכות דין ל' ובתב ה"ם מבבה פ"ע דב"מ דף ק"ה ע"ב ומ"ם אם הו המקבל בתב המחבר בחקומו לו הבוכר בחבו לו בבבבה אחרת אם לא בתב הרב המגיד מבבה פ"ע דב"ת דף ק"ו ע"ב ופירוש אע"פ אבקבלה מחבו בחבירות בדבר ידוע אם הבדה אע"פ בן לא בחתלא חבירות דבקבו חלאון הבירות בחתן לו הדבר הבלוב ב אם ומבואר בגמ' אם ע"ב מורה רב אחי וכולי ג בבבק בבב אחי אם הוא בחתן ד בין דהעבנים לא לבו אלא אבבעבה יין בחבירותיו ובחתו לבה אמרינן דחולו גרם רש"י שכד א לאון הרמב"ם פ"ח מהלבות בבירות דין ט' מבבה אם (פ"ע דב"מ דף ק"ו ע"ב) ופבק דלא בבר"מ ב בתב הרב המגיד בגירבת דבינו בני' הלבות ויהיו בך קבעות לא יזרענה תבואה וכולי

ח חוקיאתא דנחרא לאתכיתין אם מ אם כאם הרא"ם מתמעות הנחלא אם י מאנה אם דף ק"ה ע"ל ל אם בנחרא ומתרם אם סמאת אהוא לומר לוחו מכירות אסקת לי מיטי מעלא בעיכל לשור אם בריתא אם וכדמוקי לה אם בנחרא

שכא

א ע' הרמב"ם פרק ח' מהל' מכירות דין ד' מבואר במשנה בפרק ע' דבבא מציע' דף ק"ג ע"ב ב' לוקיאתא דרב פפא אם גבאם הרמב"ן ולזה הסכים הרשב"א ז"ל ד' מתנה וכ"ם המעיין ונקלן הלילן וכו' אם דף ק"ג ע"ב ה' מהא לאמר רב פפא דיבא בהרא יכו' אם וכ"ם המוס' אם ריש דף ק"ד בתירוצא קמא

שכא

א חזר בו מן המקבל שדה מחבירו ב' בית האילן ג' בית השלחין ד' בולא פסק הנהר הגדול ה' אינו מנכה לו מן מחכירו אפשר להביא ממנו ברלי או שנקצץ האילן של בית הנהר מנכה לו מן מחכירו ואם מכת מדינה היא כגון שיבש הנהר מנכה לו מן מחכירו:

הגה ה' אבל בקבלות אינו מנכה לו כלום אלא אוכלין מתה שנמצא בפי תבואה (המגיה פ"מ דמכירות ג' ומי"ל ר"פ המקבל) ואם לא מתרגין אם מכת מדינה היא מנכה לו מן מחכירו ואם אפשר להביא ממנו ברלי על ידי טורח ותחבולות אינו מנכה לו (מה"ר פלקוואה סימן ל"ט) ו (א) ואם מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנכנר לו לנכות ואם פסק מה"רם על מלאר שנזר

וכל מקום שמנכה לו כו' בסמ"ע הקרוב בכאן לסתור דברי הר"ב וכל דברי שם מיכרחים ונפרש מ"ם דהר"מ פלגו ז"ל בהלאר ר"ל שהמפסד על שניהם ובזה יישב דברי מהר"ם פלגו ז"ל בנגלה דברי הגה' אבל פרק האומנים מל"ו ודברי מהר"ם פדו' גופ' בתשו' סימן פ"ו שכתבו להליל שהנעשה כ' נותן לו כל שכרו והכתיבו דברי לקמן סי' שנ"ל סעיף ח' מיהו משעם אחר כ"ל לאין דברי מהר"ם בהלאר סתיר' לדברי מהר"ם פדלו' לשתם לא לאר מכאן ואילך ולא היה אפשר לו לעמוד על ח"כ כשהגיע סוף הזמן הוי כמו לעבר משל"כ בחנות וכה"ג דהחזיק הנכות עדיין אבל אינו יכול דה"ל לחזור ולא חזר אחל ובזה לא אייך בהלאר ולא בנות שנשרף ונשתת ל"ם דהלא מהר"ם פ' גופי' בתשו' סימן פ"ו כתב בהלאר כמהר"ם ולוק עיין בתשו' ר"ן ן' חיים סי' ל"ח ובתשו' ר"ם כהן ס"ב סי' נ"ח אע"פ

ובמקום יג שנהגו לחרוש אחר הקצירה צריך לחרוש אפילו אין מנהגו לנכש עשבים רעים יד והוא ניכש טו ואם פירש בשעת הנכוש שעושה זה כדי שלא יחרוש ושתק בעל השדה גלי דעתיה דניחא ליה טז ואם נהגו לנכש והוא אינו רוצה אין שומעין לו אפילו אם ירצה לחרוש אחר הקציר כדי לעקור העשבים:

ה' לאם נוהגין שהחוכר שדה מהם יז נוטל חלקו באילנות שבו יש לו חלק בהם יח אפילו אם הוסיף בעל השדה בחלק החוכר יט ואינו יכול לומר הוספתי לך בחלקך כדי שלא תקח חלק באילנו' ואם נהגו שלא לישול חלק באילנות אז הם של בעל השדה אפילו אם הוסיף בחלק של בעל השדה:

שכא המקבל בית השלחין ושדה האילן ויבשו ובו' סעיפים:

א' החוכר או המקבל שדה מחבירו א' והיא בית השלחין ב' או בית האילן ויבש מעין בית השלחין ג' בולא פסק הנהר הגדול ד' אלא אינו מנכה לו מחכירו:

הגה ה' אבל בקבלות אינו מנכה לו כלום אלא אוכלין מתה שנמצא בפי תבואה (המגיה פ"מ דמכירות ג' ומי"ל ר"פ המקבל) ואם לא מתרגין אם מכת מדינה היא מנכה לו מן מחכירו ואם אפשר להביא ממנו ברלי על ידי טורח ותחבולות אינו מנכה לו (מה"ר פלקוואה סימן ל"ט) ו (א) ואם מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנכנר לו לנכות ואם פסק מה"רם על מלאר שנזר

כל אחד לומר נחלק לי בסרסי התנן לו אלא כחלק לי וקל"ל: יב שנהגו לחרוש היינו כדי להפוך שרשי העשבים הרעים שבו אלא ותזרע ויאחזו בשזרע: יג והוא ניכש ואל"ל כיון דניכש מחמו העשבים רעים תו א"ל חריסה קא"ל דיכול בעל השדה לומר שאל לא נכשת כל הטורף לו לאחר הניכש מזר ונדל אם עשבים רעים: יד ואם פירש בשעת הניכש כו' בפירסה כתבתי דקתא"ל בזה דכתב דפירש בשעת הניכש חולוש הוא דאין לריך לפרש כן בשעת קבלת השדה לידו אלא אפי' אם קבלה מתחלה בסתם אם בשעת הניכוש כפי' דברי והוא שתק אחרינן ג"כ דשתיקתו הוה כהודאה ושבתי בזה תמיהת הכ"י שתמה על הטור ע"ש: טו ואם נהגו לנכש כו' העשבים הרעים איפול מהן לאחרן ימחו אח"כ ולא יהנה להו חריסה הבאה אח"כ מתשלה אם לבך ודאה שיכנס כפי המנהג קודם שיהיה בו זרע ויאיכו מולה: טז בועל אלקו באילנות פי' באילנות הגדלין באותה השדה ואין להמקבל בהן שירחא כתו שיש לו בתבואת השדה מ"ה תולה גידולי אילנות בהמנהג אם נהגו כך המקבלי' לישול גם מהם אלא כתו בתבואות השדה אקבלו:

יח אמר' הוסיף בעל השדה כו' פי' אם אחר המקבלי' לוקחים לבפסם שני שניהם התבואה ובעל השדה אלים ובעל השדה זה הוסיף לו שישול המקבל ג' אלקים מתבואות השדה והוא יקח הרביעית: יט ואינו יכול לומר הוספתי לך כו' ואינו דוקא בלשון פירש אלא הוא הולך בדרך השור והמחבר לכתוב זה דפשיטא הוא דכל הנאה המתנה בשע' המכירה' והקבלה קיים ודוקא בשעוף אלפני זה דמיירי אלא התנה בשעת הקבלה כ"מ בשע' הניכוש הולך לכתוב דמתני' הפרש' נגד השתיקה וכמ"ם שם וק"ל:

שכא

א והיה בית השלחין פי' שדה וכו' שאין לו לה כמי גשמי' ולריכה להשקות' נקרא בית השלחין על שם מה שלאחר השלח מים ע"פ מלות וכלי שלח יגדל העורקה להבות מים מן הנהר ואת"ה רגלין לאמר' בה מעין שנושלין מתמו מים להשקותה ומ"ם והיה בית השלחין לשון המחבר והשור הוא כלאחר לותה שלא שתוכר היה בלותו בית השלחין ולא שתוכר לאחר לאחר תכור לו בית השלחין זה כמ"ם בפני אחר' זה: ב' לו בית הלילן פי' שהיה שדה של תבואה שגדלי' בה ג"כ אילנות ופירות הלילנו' ואלו לידו דהמקבל כלי שירחא וכל"ל בפ"ם ס"ר: ג' ולא פסק הנהר הגדול דאלו הסק הוה מכת מדינה והיה מנכה מן המחכירות כמו שמשיק אחר זה בסי' שכ"ו: ד' אלא אפשר להביא ממנו לו אלא כמו אינו ועוד כתבו שם שיטויים אחרים דיש בו כ"מ לדינא לענין מקבל ועל"ר שם כתבתי לשונם ולא כתבתי כאן משום דמסיק מוה"ר ז"ל וכתב דבקבלות אינה מנכה לו אפי' בכמת מדינה דלפי' זה לון שיוך לותם שיטויים אחרים דתו' ע"ש ודו"ק: ה' אבל בקבלות כו' ומתם מו"ר ז"ל כדעת כ"י אף לדעת התוס' והרא"ש והשור וכו"ע אינו מנכה מנכה בקבלה מנב לו וכ"ל לשור אף בהלכה מנב לו בשדה הנ"ב מאכת מדינה הוא יתבאר בסימן שכ"ב דאינו מנכה בקבלה אלא אם הן רב הן מעט נוטל כל ח' ע"ש תנאים אחרי הכח כיצד הנהר הגדול והמקבל יכול לחטוא עלמו קודם שיגדלו התבואה והמירות ואמר לא לדלה מים מנהרות הרחוקים כי אדעתא דהכי לא קבלתי מתחלה וכל' התוספות שהתבתי בדריסה בר"ם זה מאיר"ב בהלכה מנב לו בשדה דשם אחי להנה הוה ואין המקבל מנעתו בשביל זה בשום מלאכה ועל"ר:

ו' ובכל מקום שמנכה לו אין תלוי במה שנב' לו להנה וכן פסק מהר"ם כו' עד דיש חולקין ום"ל דאמרין דין מזרה קלי כו' עד שהסברת הרתשובה כ"ל עיקר דברי' הלבו שכתבם מו"ר כאן בר"מ בסימן זה שם הבית דברי מהר"ם פדו' ז"ל שהא הדע' הבלקת שכתב כאן והנה עלו ודברו שם ג"כ המה בקיצור לבל מבואלים ואחר מבכאן ע"ש וכשיבו נפלאו דברי מו"ר והשנתו על דברי מהר"ם פדו' בזה כי המעיין בנוף הדברים שכתב בשם מהר"ם פדו' בתשובתו פי' ל"ש ולא יראה עין בעין שהמה ברורים כשמש: והבני לאתיה מקור תשובת מהר"ם פדו' לבמיהו בשם פי' ל"ש כתב שבשל על לאון שהשיר מוקת מבותו לשמעון עלו' שנים ובעד שכר קטוב לשנה ולא"כ לדון העיר לה לדיין אלו אלא יעשה שום משפט לבנות העכו"ם אחר יקבלו הבלאות בריבו' בלמנה מהיהודים כ"ל אחר המה מלוים על משכנו' ולאחר שעמד' הנזירה מוקת כמו"ר' תדשים ולאה שמעון אלא יוכלו לבטל הנזיר' רמה שמעון שלאונן ונכה לו משכירתו לאחרא בתוך הש' תדשים אחר לא היה יכול להשתמש הבלאה בתמנה רק על משכנו' ולאונן לא לה כו' ושביב ז"ל (ע"ש בדף פ"ו סוף ע"ל ותמלאנו) היה דמקלקול הו' בנדון להנה כנדון דיון אחר כל אחלת' הוא על לה"ב' דין מזרה קלי (ולא בדין מיכוי) כמו שנכר בהתה לו בית וכפל בו מים לו קלקול מה ואין מתקלין בין מכת מדינה לו מכה פרעת רק מאחר לבשתנה וכפל בו מים יכול לחזור ולא לימו חוזר הוא אבן בשכירתו אף אבא לחזור אחר ומן לימו יכול לבכות לאחרא אלא לאחרי' מלבל לזר מתחלה מבל' ליה על הקלקול ואחור דינים אלו הם בהלומנים בהשוכר חמור זה הבריוקה לו בשתנה כו' ובכרה לרכיבה לו להוליך עליו כלי ובוכות ואין בתמור כדי לאכור ולא כדי לשכור דחוזר בו ואשלם לי לפי מה שהלך עד עת שהבריקה ואף על גב דבהבריקה הבתם אם שכר לתשוי לאחר לו הרי אלך לפניך (וכתי' לעיל בסימן ס"ו) שאלו הבם שרלוו עוד לבל המלאכה ההיא אחר נשכר לה רק שנרך עורב ומן יותר אבל בנדון דיון שאבשיר הרוות הבלות אחר' הוי ליה כאלו נשכרו לו אתה אם לי קשלא כולה מה לי קשלא פלגא מאחר שא"ל להעביר המוס ומילאת המשתבר הוא לא מלינו מיכוי כ"ל בהבריק כו' (רפא לאחר דוקא היכא דאתה לו הבריקה בשכר לרכיבה והוא בלתלגא הדרך דמובכרו ולקנה לו שוכר בדמיו אחר לאחר כמ"ש בר"ם ס"ו דשם אין שיוך חוזרה כיון שהוא בלתלגא) אבל מיכוי לאינו הבריק לאם נבא לידי מיכוי ולבריר שמלאי אחר יאותו לולי ח' אחם לא כיחא ליה בפוחת ולא היה משכירו לו אשכרו בפוחת זו • ולף שהוא בבריק אבינא עוד לאוה מה"ם בח"מ בסי' רל"ב מבר חפץ לאבירו ובחלא בו מוס שלא ידע הלוקח מחזיר לפי' לאחר כמה ימים שזהו מקח טעות • ולא בשאתם הלוקח בחפץ לאחר מודע בו המוס הדי זה מחלו ולאינו יכול לחזור בו כו' עד זה"ם בנדון דיון דבכל מוס וקילקול בהשכירות דה"ל להשוכר לחזור מיד בתחלת הנזירה ומחלא חזר לתריגן ומחלא • ולף שבמקח לוקח כי היה בו מוס קודם המקח מוס דיכול לחזור בו משום מקח טעות אבל אם גולב אח"כ מפסיד הלוקח הוא לגמרי אבל בשכירות אף כי הוא מחבר

לוותא